

ТАДБИРКОРЛАР ҲУҚУҚЛАРИ УСТУВОР

Тумангаз филиали раҳбарияти томонидан ходимларнинг иш юритиш ҳамда ижро интизоми устидан етарли даражада назорат ўрнатилмаганлиги оқибатида муружаатларнинг кўриб чиқиш тартиби бузилишига ҳамда тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш ҳолатларига йўл қўйилган.

4 бет

НОҚОНУНИЙ БЕРИЛГАН ЕРЛАР

А.Акмалов мана шу оддий ҳақиқатни билса-да, "Ҳондойлиқ", "Чим-бойлиқ" ва "Сойлиқ" ҚФЙ ҳудудларидан тўрт нафар фуқарога жами 5,08 гектар ерни боғ барпо этиш учун ноқонуний тарзда ажратиб бериб, давлат манфаатларига жиддий зиён етказилишига сабабчи бўлади.

8 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Ўзбекистон Республикаси

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2015-yil 23-aprel, №16 (953)

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI

И.Б.АБДУЛЛАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI БОШ ПРОКУРОРИ ЛАВОЗИМИГА ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ихтиёр Бахтиёрович Абдуллаев Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори лавозимига тайинлансин, шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси — Ташкилий-кадрлар хизмати раҳбари лавозимидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2015 йил 20 апрель
ПФ-4717-сон

Абдуллаев Ихтиёр Бахтиёрович

1966 йилда Фарғона вилоятида туғилган, миллати ўзбек, маълумоти олий, ҳуқуқшунос.

Меҳнат фаолиятини 1988 йилда Фарғона шаҳар судининг суд ижроси сифатида бошлаган.

1990-1997 йилларда Фарғона вилояти адлия бошқармаси консультанти ва бош консультанти, Фарғона шаҳар судининг судьяси, суд раиси вазифасини бажарувчи, Фарғона вилоят судининг жиноят ишлари бўйича судлов хайъати раиси лавозимларида фаолият кўрсатган.

1997-2000 йилларда меҳнат фаолиятини Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат идоралари фаолиятини мувофиқлаштириш хизматининг масъул ходими сифатида давом эттирган.

2000-2001 йилларда жиноят ишлари бўйича Андижон вилоят судининг раиси лавозимида ишлаган.

2001-2002 йилларда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси ўринбосари, 2002-2006 йилларда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг биринчи ўринбосари лавозимларида фаолият кўрсатган.

2006-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси вазифасини бажарувчи ва Давлат маслаҳатчиси лавозимларида меҳнат қилган.

Парламентда

Ислохотларнинг ҳуқуқий механизмларини чуқурлаштириш йўлида

17 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда депутатлар мамлакатимизда жамият ҳаётининг турли соҳаларида олиб борилаётган ислохотларни чуқурлаштиришга қаратилган бир қатор қонун лойиҳаларини кўриб чиқдилар. Аввалроқ сиёсий партиялар фракциялари ва Ўзбекистон Экологик ҳаракатидан сайланган депутатлар гуруҳининг йиғилишлари ўтказилиб, уларда қуйи палата мажлиси кун тартибига киритилган масалалар дастлабки тарзда кўриб чиқилди.

Қонун лойиҳаларини ҳар томонлама муҳокама қилиш яқунларига кўра, уларни такомиллаштиришга қаратилган таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди. Депутатлар ўз ишларини "Оммавий ахборот воситалари тўғрисида"ги, "Микрокредит ташкилотлари тўғрисида"ги, "Мувофиқлиги баҳолаш тўғрисида"ги, "Рақобат тўғрисида"ги Қонунларга ўзгаришлар киритишни кўзда тутувчи қонун лойиҳасини иккинчи ўқишда ҳар томонлама муҳокама қилишдан бошладилар. Мазкур ҳужжат ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини янада такомиллаштириш, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш чоғидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган.

Шундан сўнг депутатлар муҳокамасига янги тахрирдаги "Ветеринария тўғрисида"ги Қонун лойиҳаси биринчи ўқишда киритилди. Вазирлар Маҳкамаси томонидан қонунчилик ташаббуси тартибда киритилган мазкур қонун лойи-

ҳасининг қабул қилиниши келгусида ветеринария хизматининг ривожланишига, мамлакатда ветеринария осойишталигини таъминлаш, аҳоли ва ҳайвонларни касалликлардан ҳимоя қилиш, атроф-муҳит муҳофазасида ветеринария-санитария масалаларини ҳал қилиши депутатлар томонидан алоҳида таъкидланди.

Қонун тартибдаги масалаларни муҳокама этиш чоғида сиёсий партиялар фракциялари ва Ўзбекистон Экологик ҳаракатидан сайланган депутатлар гуруҳининг вакиллари сўзга чиқдилар.

Қонун лойиҳаси муҳокама этилгандан сўнг депутатлар унинг асосий қоидаларини маълумлашди ва биринчи ўқишда қабул қилдилар. Масъул кўмитага келиб тушган таклифларни инобатга олган ҳолда, ҳужжатни кейинги ўқишда кўриб чиқиш учун тайёрлаш топширилди.

Ўз муҳбиримиз

Фахрийларимиз доимо эъзозда

Шу кунларда мамлакатимизда Юртбошимизнинг 2015 йил 19 февралдаги Фармонида асосан 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат fronti фахрийларига "Иккинчи жаҳон урушидаги Галабанин 70 йиллиги" эсдалик юбилей медаллари тантанали топширимоқда.

Шундай тадбирлардан бири пойтахтимиздаги "Жар" спорт-соғломлаштириш мажмуасида ташкил этилди. Унда уруш ва меҳнат fronti фахрийларига Президентимиз номидан "Иккинчи жаҳон урушидаги Галабанин 70 йиллиги" эсдалик юбилей медаллари тантанали тарзда топширилди. Тадбирда сўзга чиққанлар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида инсон хотирасини эъзозлаш, ёши улғу кишилар, хусусан, бугунги тинч-осойишта ҳаётимиз учун кун-

рашган уруш ва меҳнат fronti фахрийларини ижтимоий ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлашди. Хусусан, кекса авлод билан ўтказилаётган бундай тадбирларда элда обрў топган отахон ва онахонларнинг бой тажрибасидан ёш авлод тарбиясида кенг фойдаланишга алоҳида аҳамият қаратилмоқда. Зеро, ўғил-қизларимизнинг маънавиятини юксалтириш, уларда юрт тинчлиги ва осойишталиги, эртанги истиқболни кўриб олиш учун масъулият туйғусини мус-

таҳкам қарор топтиришда нуриларнинг маслаҳат ва йўл-йўриқлари улкан аҳамият касб этади.

Учрашувларда қатнашаётган фахрийлар бугунги дорилмомон кунларга етиб келганларидан, неварано эваралари эса соғлом, билимли бўлиб воғва етаётганини кўраётганликларидан, Президентимиз раҳнамолигида инсон манфаатларини кўзлаб амалга оширилаётган ислохотлардан беҳад мамнун эканликларини изҳор этмоқдалар.

Амалий ёрдам кўрсатилди

1965 йилда туғилган, Яшнобод тумани, Авиасозлар 2-даҳаси 49-уй, 43-хонада яшаб келган фуқаро А.Диденко жиноятга қўл уради ва жиноят ишлари бўйича суднинг 2002 йил 28 январдаги ҳукмига кўра ЖКнинг 273-моддаси 4-қисми "а" банди билан айбдор деб топилиб, 12 йил муаффақ озодликдан маҳрум қилинади. У 2013 йилнинг ноябрь ойида жазо муддатини тўлиқ ўтаб чиқди. Начора, инсон борки, ҳаёти лавомида билиб-билмай хато қилиши мумкин. Қўлоп хато учун эса қонун ҳужжатларида жиноий жавобгарлик белгиланган бўлиб, ушбу ҳолатга суд томонида қонуний баҳо берилди.

Озодликка чиққанидан кейин А.Диденконинг оворагарчиликлари бошланади. У жазони ижро этиш муассасасидан озод этилганидан сўнг паспортини расмийлаштириш ҳамда доимий рўйхатдан ўтиш мақсадида Яшнобод тумани ИИБ ХЧК ва ФРБга муурожаат қилади. Бироқ, унинг аризалари жавобсиз қолади ва у муурожаати кўриб чиқилмаганидан норози бўлиб, қонуний ҳуқуқини тиклашни сўраб, тегишли органларга, жумладан, Тошкент шаҳар прокуратурасига ҳам муурожаат қилишга мажбур бўлади. Ваҳоланки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 21-моддасида кўра, Ўзбекистон

Республикасининг бутун ҳудудида ягона фуқаролик ўрнатилди.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги, унга қандай асосларда эга бўлганликдан қатъи назар, ҳамма учун тенгдир.

Шунингдек, Конституция-мизнинг 22-моддасида Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўз фуқароларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш ва уларга ҳомилий кўрсатишни кафолатлаши белгилаб қўйилган.

Аниқлаштириш, А.Диденко юқорида қайд этилган хонадонда рўйхатдан ўтиб, яшаб келган. У жазони ўтаётган вақтда оила аъзолари уйни сотиб, Россия Федерацияси-

га кўчиб кетишган. Кўчада қолмаслик мақсадида уй ва пул маблағларини ажратиш учун керакли бўлган ҳужжатларни тўплаётган А.Диденко 1989 йил 24 майда собиқ Ҳамза тумани ИИБ томонидан берилган эски паспорт билан бошқа барча ҳужжатларини номаълум сабабларга кўра йўқотиб қўяди ва 2014 йил 4 апрелда йўқотиб қўйган фуқаролик паспорти ўрнига янгисини олишда амалий ёрдам беришни сўраб муурожаат қилади.

Бироқ, унинг муурожаати туман ИИБ бўлимаси томонидан Ўзбекистон Республикаси ИИВнинг 1999 йил 29 мартдаги 55-сонли буйруғининг 20-бандига зид равишда рўйхатдан ўтказилмади. Шунингдек, қонун талабларига зид равишда, умуман кўриб чиқилмасдан қолдирилган.

Фуқаро А.Диденконинг ушбу муурожаати ҳамда фуқаролик паспорти йўқолганлиги юзасидан юритилган йиғма иш жилди ўрганиб чиқилганда, Ўзбекистон Республикаси ИИВнинг юқорида қайд этилган 55-сонли буйруғи талабларига мувофиқ тегишли ташкилотлар-

га сўровномалар берилиб, фуқаронинг муурожаатини кўриб чиқиш муддати 2015 йил 5 февраль кунига қадар узайтирилиб жавоб хатлари олинган бўлса-да, ўрганиш кунига қадар муурожаат қонуний ҳал этилмасдан, ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги аниқланди.

Юқорида қайд этилган қонунбузилишлар, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб берган шарт-шароитларни бартараф этиш ва унга йўл қўйган масъул шахсларга нисбатан интизомий жазо чорасини қўллаш ҳақида Тошкент шаҳар ИИББ ХЧК ва ФРБга тақдимнома киритилди.

Мазкур тақдимнома Тошкент шаҳар ИИББ ХЧК ва ФРБ бошқармасида кўриб чиқилиб, Яшнобод тумани ИИБ ХЧК ва ФР бўлимасига фуқаро А.Диденконинг "Ўзбекистон Республикаси Фуқаролиги тўғрисида"ги Қонун талабларига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролигига мансуб ёки мансуб эмаслиги ҳолатига қисқа муддатда ойдинлик киритиш чораларини кўриш юқлатилган.

Тошкент шаҳар ИИББ ХЧК ва ФРБ томонидан ўтказил-

Абдуқодир ГУЛАМОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим прокурори

ган хизмат текшируви натижасига кўра, фуқаро А.Диденко Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига мансублиги аниқланиб, ҳулосанинг тегишли бандлари ижросини таъминлаш Яшнобод тумани ИИБ ХЧК ва ФРБга юқлатилган.

Мазкур ҳулоса Яшнобод туман ҳоқими томонидан 2015 йил 24 март куни тасдиқланиб, фуқаро А.Диденконинг биографик ва биометрик маълумотлари олинган ва туман ИИБ ХЧК ва ФРБ томонидан унга биометрик паспорт расмийлаштирилган. Шунингдек, у Яшнобод тумани, Тузель 1-даҳаси, 19/28-ётоқхона, 101-хонага доимий рўйхатга қўйилган. Бу билан эса бир фуқаронинг Конституциямизда белгилаб қўйилган ҳуқуқи тикланди.

Хизмат текшируви натижаларига кўра, муурожаати ҳал этишда лоқайдликка йўл қўйган Яшнобод тумани ИИБ ХЧК ва ФРБ инспекторларига интизомий жазо чоралари қўлланилди.

Меҳнатсиз мўмай даромадга эга бўлиш, бирдан бойиб кетиш истаги гоҳида инсонни то суднинг қора курсисига келиб ўтиргунича ҳам тарк этмайди. Сўнгра эса унинг ўрнини пушаймонлик ва наомаат эгаллайди. Аммо ана шу онда энг бебаҳо неъмат — умрнинг неча йиллари жазо учун соврилаши муқаррар бўлиб қолади.

Бойлик васвасаси

Раҳимжон ОДИЛОВ,
Наманган вилоят прокуратураси бўлим прокурори вази-фасини бажарувчи

Куйидаги жиноят тафсилоти фикрларимизни тўлдирди. Уйлаймики, бу қилмиш замондошларимизни бефарқ қолдирмайди. Алишер Бекназаров 29 ёшда. Унинг тенгқурлари аллақачон ҳаётда ўз ўрнини топиб улгурган. Кўплари мумкин иш жойига эга бўлиб, эл қатори рўзгорини тебратиб юришибди. Бироқ Алишер оилали бўлса ҳамки, бирор ишнинг бошини тутмади. Узининг наздида ойлик маошга қаноат қилиб яшолмайди. "Ойлаб тер тўкмай ҳам мўмай пул топиш мумкин-ку". Мана шундай нотўғри ўй уни жиноят сари етаклади. Бир таниши орқали Қирғизистон Республикасида яшовчи Эржон исмли киши билан танишиб қолди-да, икковлон келишиб, савдо бўйича "ҳамкорлик"ни йўлга қўйдиган бўлишди. "Бирлашгандан бир қадам, у ёғи Қирғизистон. Божхонама-божхона, текшир-текшир, ҳужжатбозлик қилиб юраманми?! Чегарачиларнинг кўзини шамғалат қилиб, дала йўли орқали молчи олиб ўтиб олсам бўлгани — ишлар беш бўлади", ўзича режа тузди у. Ва шундай қилишга қарор қилди. Эржон билан қўнғироқлашиб, чегара олдида кўришишга келишиб олди. Келишувга кўра, Эржон аравада 48 млн. 760 минг сўмлик кийим-кечакларни чегарагача олиб келиб берадиган бўлди. Лекин сарҳадларимизни сергак қўриқлаб турган ҳарбийлар уларга "ҳалал беришиди". Алишер ашёвий далиллар билан қўлга олинди.

Суд Алишер Бекназаровни Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан айбдор деб топди ва жазо тайинлади. Энди у умрининг беш йилини панжара ортида — озодликдан мосуво ҳолда ўтказишга мажбур.

Иш бўйича ашёвий далил сифатида олинган 48 млн. 760 минг сўмлик кийим-кечаклар давлат фойдасига ўтказилди.

Мазкур жиноят тафсилоти кишини биргина ҳулоса чиқаришга ундайди: қонунни ҳурмат қилган инсон ўзини ҳурмат қилган ҳисобланади. Бу — ҳаёт ҳақиқати. Аксинча ўйлаган инсон эса фақат ўзига жабр-ситам етказиши.

Раҳбарлик масъулияти унутилса

Зафар Бердиев раҳбарлики масъулият деб эмас, мансаб курсиси, деб тушунгани боис бўлса керак, муқаддам сулланган бўлишига қарамай такрор қонунбузилишига йўл қўйди.

Бахтиёр ХОЛОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Аслида раҳбар киши — масъул мансабдор шахс ўзи раҳбарлик қилаётган корхонанинг молиявий аҳволи, қўл остидаги ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий муаммоларини бартараф этиши, давлат манфаатларига зиён етказмаслиги, асосийси, жамоани ҳалол, пок йўлдан бунёдкорлик ишлари томон етаклаши лозим. Бироқ З.Бердиев кўпчиликининг ишончини оқлай олмади.

2012 йилнинг ноябрь ойидан "Бухоро нефть базаси" унитар корхонасида директор лавозимиде фаолият олиб борган З.Бердиев корхона бош ҳисобчиси Шавкат Бахрамов ҳамда "Шахризода-Шахина" МЧЖ раҳбари Бах-

риддин Равшанов билан ўзаро жинорий тил бириктириб, Давлат солиқ инспекциясига ҳисоботларни тақдим этмаслиги оқибатида 2012 йилда 535 млн. 114 минг сўм, 2013 йил учун эса 1 млрд. 472 млн. 797 минг сўм миқдоридеги солиқ ва мажбурий тўловларни тўлашдан қасддан бўйин товлади.

З.Бердиев Б.Равшанов билан "тил топишгани" боис унитар корхона ва "Шахризода-Шахина" МЧЖ ўртасида корхонанинг "Қорақўл" ва "Кўкча" филиалларида қурилиш-таъмирлаш ва монтаж ишларини амалга ошириш борисиде шартнома тузилади. Мазкур ҳужжатга биноан 2013 йилнинг август ойидан 2014 йил июнь ойига

қадар амалга оширилган ишлар ҳақидаги далолатномаларга сохта маълумотномалар киритилиб, 13 млн. 332 минг сўмлик пул маблағи талон-тороҳ қилинади.

З.Бердиев, Ш.Бахрамов ҳамда Б.Равшанов муқаддам бир эмас, бир неча марта суднинг қора курсисиде ўтиришган. Бироқ улар қилмишларидан ҳулоса чиқармасдан такрор жиноятга қўл уришди. Жиноят ишлари бўйича Бухоро вилоят судининг ҳукми билан улар жиноятларига яраша жазога тортилди.

Йўлдан адашган «тадбиркор»

2011 йили Хуршид Бахавадинов Хўжаобод туманида парраначилик иешини ташки қилди. Корхонада 7 мингта товух боқила бошланди. Бу ижобий ҳолат, албатта. Шу билан у яна бир яхши ишнинг бошини тутди. Х.Бахавадинов маҳаллий темирчилик базоридан мойжувоз дастгоҳини сотиб олди. Унинг ёраамиде кунгабоқардан ёғ олиниб, у жўжаларга озика сифатида берилди. Оралдан икки йил ўтиб, парраначилик иешини ўз фаолиятини тўқтати.

Шундан сўнг Х.Бахавадинов ноқонуний йўллар билан бўлса ҳам чўнтагини тўлдириб режасини туза бошлади. Чунки унинг ихтиёрида мойжувози бор эди. Кўр кўрни қоронғуда учратади, деганларидек, айнан шу пайтда у Дониёр исмли шахс билан танишиб қолди. У 2 тонна 80 килограмм пахта чигити борлигини айтиб, сотиш ниятидалигини қўшимча қилди. Н.Бахавадинов қўлай имкониятдан унумли фойдаланиб қолди. У чигитларни харид қилиб, унинг бир тоннасидан 420 килограмм пахта ёғини олди. Яхшиямки у маҳсулотларини савдога чиқаришга улгурмади. Мутасадди идора вакилларининг саъй-ҳаракатлари билан ҳуқуқбузар қўлга олинди.

Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази томонидан олиб борилган таҳлиллар чоғида ноқонуний йўллар билан ишлаб чиқарилган пахта ёғи инсон ҳаёти ва соғлиғи учун хавфли ҳамда истеъмолга яроқсиз деб топилди. Шу тариқа «тадбиркор»нинг фаолиятида вақтида чек қўйилди. Акс ҳолда қўлпаб юртдошларимизнинг бебаҳо ҳисобланган саломатлигига жиддий путур етарди.

Суд Н.Бахавадиновга юқоридеги қилмишлари учун тегишли жазо тайинлади.

Ҳамидулло МАСАЙТОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Андижон вилоят бошқармаси бўлим бошлиғи

Юртимизда ҳуқуқий демократик давлат куриш ва кучли фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлидаги савй-ҳаракатлар изчиллик билан давом эттирилмоқда.

Қонунийлик — муваффақиятлар гарови

Комилжон ПУЛАТОВ,

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси бўлим прокурори

Ўзбекистон мустақилликни қўлга киритгач, Юртбошимиз томонидан ишлаб чиқилган тараққиётнинг "Ўзбек модели" асосида мамлакатимизда барча соҳаларни ўзаро муносиб ва уйғун равишда ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Қонунийлик барча соҳаларда эришилаётган муваффақиятларнинг бош омилidir. Шундан келиб чиқиб, қишлоқ ҳўжалигидаги қонунийлик аҳволига прокуратура органлари томонидан алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада олиб борилаётган назорат тадбирлари давомида асосий эътибор фермер ҳўжаликлари-нинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, пахта ва галла экилган майдонларда мунтазам равишда мониторинглар ўтказиб бориш, ер ажратишдаги суиистеъмолчилик, гидротехника ва мелиорация иш-шоотлари ҳамда қишлоқ ҳўжалиги техникасини ишлашда ҳўжасизлик, минерал ўғитлар ва ёнилғи-мойлаш маҳсулотларини талон-торож қилиш ҳўлатларининг олдини олиш масалалари қаратилди.

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратура органлари томонидан ўтган йилда 21 та фермер ҳўжалигига рўйхатдан ўтиш ва банкда ҳисоб-рақами очишда, шунингдек, 253,7 млн. сўм кредит, 52,1 млн. сўм иш ҳақи, 30,2 млн. сўм нақд пул олишда, 250,4 млн. сўм дебитор ва 47,2 млн. сўм кредитор қарзларни ундиришда амалий ёрдам кўрсатилди.

Ерлардан оқилона фойдаланиш, ер ажратишда суиистеъмолчилик ва таниш-билишчиликка йўл қўймаслик борасида олиб борилган назорат тадбирлари натижасида қонунга зид бўлган ҳўжатларга нисбатан 6 та протест келтирилди. Аниқланган қонунбузилиши ҳўлатларини бартараф қилиш мақсадида 28 та тақдимнома киритилди. Қўпол қонунбузилиши ҳўлатлари юзасидан 12 та жиноят иши кўзғатилиди. Масалан, Шўманай туман прокуратураси томонидан олиб борилган назорат тадбирлари давомида тумандаги "Бердимурат Шамуратов" фермер ҳўжалиги раҳбари О.Гелдиев ўзининг фермер ҳўжалигига ижарага берилган 7,5 гектар экин майдонини ўзбошимчилик билан фуқароларга уй-жой куриш учун ажратиб берганлиги аниқланди. Бу ҳўлат юзасидан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан жиноят иши кўзғатилиб, суд ҳўкми билан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Эллиқалъа туман прокуратураси томонидан олиб борилган назорат тадбирларида эса туман ҳўкимлиги маҳсус комиссияси томонидан пахта етиштирувчи қишлоқ ҳўжалиги корхоналарига ажратиладиган ерларнинг бонитет бали нотўғри кўрсатилгани ҳўлда 323,3 млн. сўмлик молиявий ёрдам маблағлар нотўғри ажратилиб, давлат манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказилганлиги аниқланди. Айбдор шахслар қонуний жазога тортилди.

Ёнилғи-мойлаш маҳсулотларидан фойдаланиш тўғрисидаги қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган текширишлар натижасида аниқланган қонунбузилиши ҳўлатларини бартараф қилиш мақсадида 6 та тақдимнома киритилди. 11 нафар шахс интизомий, 57 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилди. 2 млн. 834 минг сўмлик моддий зарар ихтиёрий равишда қопланди, 17 млн. 841 минг сўмини ундириш жавобгар фуқаролик судларига 33 та даъво аризаси киритилди. 3 та жиноят иши кўзғатилиб, 26 нафар шахсининг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Жумладан, Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан "Тахياتош нефть базиси" унитар корхонасида олиб борилган текширишларда корхона моддий жавобгар шахсларининг ҳўжатларини сохта-лаштириш йўли билан 6,5 тонна нефть маҳсулотларини талон-торож қилганлиги ҳамда 2012-2013 йиллар давомида истеъмолчиларга шартномадан ортқича равишда жами 359,3 тонна нефть маҳсулотларини берганликлари маълум бўлди. Айбдорлар тегишли жазоларни олишди.

Чорвачиликка оид қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган назорат тадбирларида 11 та текшириш ўтказилиб, қонунга зид бўлган ҳўжатларга нисбатан 20 та протест, аниқланган қонунбузилиши ҳўлатларини бартараф қилиш мақсадида 16 та тақдимнома киритилди. 54 нафар шахс интизомий, 6 нафар шахс маъмурий ва 2 нафар шахс моддий жавобгарликка тортилди. Жиддий қонунбузилиши ҳўлатлари юзасидан 9 та жиноят иши кўзғатилиб, 15 млн. 958 минг сўмлик моддий зарар ихтиёрий равишда қопланди ва 435 минг сўмини ундириш мақсадида фуқаролик судига 1 та, шартномадан ҳаққий эмас деб топиш ҳақида ҳўжалик судига 1 та даъво аризаси киритилиши таъминланди ҳамда 8 нафар шахсининг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Чунончи, Тахтакўпир туманидаги "Жанадарья" ширкат ҳўжалигининг мансабдор шахслари баҳоси 301,2 млн. сўмлик 1129 бош майда шохли молларни ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилганликлари ва бунинг натижасида ҳўжаликда 42,9 млн. сўмлик муддати ўтган дебиторлик ва 480,1 млн. сўмлик кредиторлик қарздорликка йўл қўйганликлари фош бўлди. Айбдорлар қонун олдида жавоб беришди.

Ким, қайси соҳада ишлашдан қатъи назар, қонун барчага баробар эканлигини унутмаслиги лозим.

Умуммиллий бойлигимиз

"Ер умуммиллий бойлиқдир, Ўзбекистон Республикаси халқи ҳаёти, фаолияти ва фаровонлигининг асоси сифатида ундан оқилона фойдаланиш зарур ва у давлат томонидан муҳофаза қилинади".

Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 1-моддасидан

Дарҳақиқат, ернинг ҳар бир қаричи қадрли. Муқаддас, савоатпеша заминимиз ҳаёт манбаи саналиб, уни ардоқлаш, ундан оқилона фойдаланиш фарз ва қарз, қолаверса, қонуний мажбуриятдир.

Биз истиклол туғайли ер ўзининг ҳақиқий эгасини топганлигини ҳақли равишда эътироф қиламиз. Албатта, бунинг исботини қишлоқ ҳўжалиги соҳасининг жадал ривожланаётганлигида, фермерларимиз фаолиятида кўриб турибмиз. Бироқ ҳамма ҳам қишлоқ ҳўжалиги ерларини меъёрлар асосида фойдаланяптими? Кимларнингдир манфаатлари йўлида умумманфаатларга зарар етказилмаёптими? Шулар юзасидан Хоразм вилоят прокуратураси томонидан ҳўдудда айрим мансабдор шахслар ва фуқароларнинг қишлоқ ҳўжалиги ерларини ўзбошимчилик билан эгаллаш, ноқонуний курилишлар куриш ва ерлардан ҳўжасизларча фойдаланиш ҳўлатлари таҳлил қилинди.

Мазкур йўналишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликда мутахассисларни жалб қилган ҳўлда мониторинглар ўтказилиб келинмоқда. 2014 йилда ўтказилган назорат тадбирларида 138 та ҳўлатда 695 гектар қишлоқ ҳўжалигига мўлжалланган ерлардан мақсадсиз фойдаланиш келинаётганлиги, ўзбошимчилик билан эгаллаб олинганлиги аниқланди.

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, ер майдонларининг 23,1 гектарини ноқонуний курилишлар ташкил қилади. 98,6 гектар майдондаги пахта тегишли идоралар руҳсатсиз бузилиб, ўрнига бошқа экинлар экилганлиги натижасида ернинг мелиоратив ҳўлати ёмонлашган. 12,2 гектар майдондаги унмудор тупроқ қатлами олинган. Шунингдек, 234 гектар пахта-галла экинлари паст балл бонитетли ерларга жойлаштирилганлиги натижасида шартномавий режалар бажарилмади қолган. Мазкур қонунбузилишларга бевосита ер муносабатларини тартибга солишга ва назоратини олиб боришга масъул бўлган мансабдор шахсларнинг ўз хизмат вазифаларига совуқ-

қонлик билан муносабатда бўлаётганликлари, мансаб макенини суиистеъмол қилаётганликлари сабаб бўлмоқда.

Урганч туман ҳўкимлиги ва бошқа мутасадди идоралар мансабдор шахслари ўз хизмат вазифаси юзасидан бажариши шарт ва мумкин бўлган ҳаракатларни қасддан бажармаганликлари оқибатида туман бўйича жами 8 та қишлоқ ҳўдудига 11,12 гектар майдонда ноқонуний курилишлар ва экин ер майдонларида тупроқнинг устки унмудор қатламининг бузилиши натижасида давлатга 330,8 миллион сўмлик зарар етказилган. Мазкур ҳўлат юзасидан масъул мансабдор шахсларга нисбатан жиноят иши кўзғатилиб, суд ҳўкмига кўра туман архитектура бўлими бошлиғи О.Агабуллаев, ер ресурслари бўлими бошлиғи К.Отаниёзов 3 йил муддатга муайян ҳуқуқдан маҳрум қилинган.

2,44 гектар экин майдонида ноқонуний курилишлар куриб, давлат ва жамоат манфаатларига 43,98 миллион сўм зарар етказган Ҳазорасп туман ер ресурслари бўлими бошлиғи Б.Шакиров бир йил муддатга муайян ҳуқуқдан маҳрум қилинган.

Маълумки, Ер кодексининг 6-моддасида давлат ҳокимияти органларининг ер муносабатларини тартибга солиш соҳасидаги ваколатлари белгиланган. Уни ҳар бир масъул шахс билиши шартдир. Қонун талабларини четлаб ўтганлиги оқибатида вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаси бошлигининг ўринбосари, ушбу бошқарманинг 4 нафар туман бўлими бошлиғи, 2 нафар туман ҳокими ўринбосари, 4 нафар туман архитектура бўлими бошлиғи, 4 нафар ер ресурслари бўлими бошлиғи ҳамда 10 нафар фермер ҳўжаликлари раҳбарининг жиноий жавобгарликка тортилганлиги салбий ҳўлат, албатта.

Шу ўринда, туман ҳокимлигида ташкил қилинган аҳоли пунктларининг комплекс курилишини назорат қилиш комиссиялари фаолиятсизлиги, ушбу масалада туман ҳокимликлари назоратини сувайтиришганлиги ҳам қонунбузилишларга са-

Максуд ИСКАНДАРОВ,
Хоразм вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори

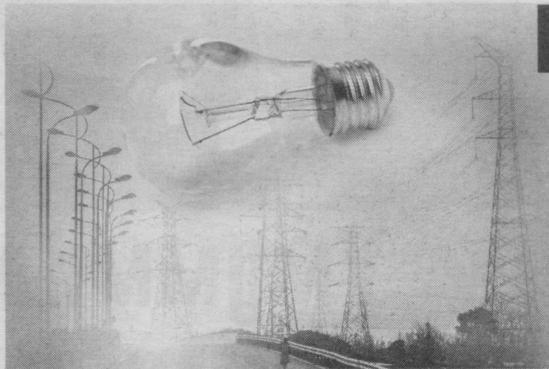
баб бўлаётганлигини қайд қилиш жоиз. Ваҳолаки, ноқонуний иморатларни аниқлаш, уларни бартараф этиш, ноқонуний эгалланган ерларни давлат захирасига қайтариш ишлари давлат ҳокимияти идоралари зиммасида. Қайд қилинган қонунбузилиши ҳўлатларининг аксарияти ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ташаббуси билан ҳамда фуқароларнинг шикоятлари асосида аниқланаётганлиги ҳам фикримиз далилидир. Хусусан, бевосита прокуратура органларининг ташаббуси билан 303 та ҳўлатда 48,7 гектар ноқонуний равишда, ўзбошимчилик билан эгаллаб олинган ерлар ҳокимлик ҳўзуридаги уй-жой ва аҳоли пунктлари комплекс курилишини назорат қилиш комиссиялари орқали судларга даъво аризалари киритилиши йўли билан давлат захирасига қайтарилган.

Аниқланган қонунбузилишларни ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф қилиш мақсадида 8 та тақдимнома, туман ҳокимларининг 13 та қонунга зид қарорларига протестлар келтирилди. 52 нафар мансабдор шахс интизомий, моддий ва маъмурий жавобгарликка тортилди.

Қайд этилган ҳўлатлар мазкур соҳада қонунийликни таъминлаш, қонунбузилишлар ва уларга сабаб бўлаётган шарт-шароитларни бартараф этишда туман ҳокимларининг Ер кодексидан белгиланган ваколатлари доирасида назоратни кучайтиришларини, жойларда бу каби қонунбузилишларнинг олдини олиш, фуқаролар ўртасида, уларнинг яшаш ва ишлаш жойларида ер муносабатларини тартибга солувчи амалдаги Ўзбекистон Республикаси қонунлари талабларини тушунириш ва тарғибот ишларини йўлга қўйишни тақозо этади. Зеро, ер умуммиллий бойлиғимиз экан, ундан келажақ авлодларнинг манфаатларини кўзлаб, оқилона фойдаланиш лозим.

Электр таъминоти барқарорлиги муҳим омил

Истиқдол йилларида энергетика соҳасида бозор ислохотларини чуқурлаштириш, энергетика тармоқлари иш самардорлигини ошириш ҳамда шу асосда мамлакат энергетика тизимининг барқарор ишлашини таъминлаш, иқтисодиёт ва аҳолининг электр энергиясига бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Самарқанд вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳам бу борада қабул қилинган қонун, ҳуқуқ қарорлари ижросини таъминлашга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Хусусан, Ўзбекистон Республикасининг "Электр энергетикаси тўғрисида"ги Қонуни ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 1 ноябрдаги "Ўзбекэнерго" давлат-акциядорлик компанияси фаолиятини такомиллаштириш ва истеъмол қилинаётган электр энергияси учун ҳисоб-китоблар интизомини мустаҳкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ва 2004 йил 1 ноябрдаги "Электр энергиясидан фойдаланганлик учун ҳисоб-китоб қилиш механизмининг тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорлари ижроси юзасидан "Самарқанд ҳудудий электр тармоқлари" акциядорлик жамияти ва унинг қўли тизимидаги корхоналарнинг фаолияти ўрганилди.

Мазкур ўрганишларда аҳоли эътирозларига сабаб бўла-

ётган қатор қонунбузилиши ҳолатлари аниқланди. Жумладан, 2015 йилнинг ўтган даврида вилоят бўйича 501 та юридик шахснинг 385,3 млн. сўмлик муддати ўтган қарзларининг реестри ҳужжалик судига аризалар киритиш учун солиқ идораларига тақдим этилмасдан келинган.

Шунингдек, электр таъминоти корхоналари томонидан олдиндан 50 фоиз тўловни амалга оширмаган корхоналарга 54,8 млн. сўмлик электр энергияси ноқонуний равишда етказиб берилган.

Мисол учун, Каттақўрғон шаҳар электр таъминоти корхонаси масъул мансабдор шахслари томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 1 ноябрдаги "Ўзбекэнерго" давлат-акциядорлик компанияси фаолиятини такомиллаштириш ва истеъмол қилинаётган электр энергияси учун ҳисоб-китоблар интизомини мустаҳкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ижросига зид равишда 2014 йил декабрь ойида олдиндан 50

фоиз тўловни амалга оширмаган 88 та корхонага 56 млн. сўмлик, 2015 йил январь ойида 103 та корхонага 55 млн. сўмлик электр энергияси ноқонуний етказиб берилган ҳамда муддати ўтган қарздорлиги мавжуд 45 та юридик шахсга 47 млн. сўмлик электр энергияси берилишига йўл қўйилган. Ушбу ҳолат юзасидан Каттақўрғон шаҳар прокуратураси томонидан корхона масъул мансабдор шахсларига нисбатан Жиноят кодексининг 205-моддаси 2-қисми "а" банди билан жиноят иши қўзғатилди, қонунийлик таъминланди.

Шу билан бирга, электр энергияси тизимидаги раҳбарларнинг хизмат вазифаларига совуққонлик билан қарашлари оқибатида 2015 йилнинг ўтган даврида аҳоли ва юридик шахсларнинг электр энергияси истеъмолидан вужудга келган қарздорлиги 459 млрд. сўмни ташкил этмоқда.

Ўрганишларда аниқланишича, қарздорликнинг ўсишига, аввало, тизимдаги корхоналар

томонидан етказиб берилмаётган электр энергиясига ўз вақтида ҳақ тўламаганлик учун жавобгарликни кучайтириш мақсадида қабул қилинган меърий ҳужжатлар ижроси талаб даражасида йўлга қўйилмаганлиги сабаб бўлмоқда.

Бундан ташқари, жойлардаги электр таъминоти корхоналарининг айрим ходимлари томонидан ўз мансаб вазифаларини суиистеъмол қилиш ҳолатларига ҳам йўл қўйилмоқда. Хусусан, Қўшработ туман электр таъминоти корхонаси электрмонтерё Б.Сайфиев шу йил 16 январь кuni тумандаги "Бойтўп" маҳалласида яшовчи фуқаро Э.Сулаймоновдан 400 минг сўмни товламачилик йўли билан олганлиги аниқланиб, жиноят иши қўзғатилди.

Тайлоқ туманидаги "Продукт Плаза строй" МЧЖ мансабдор шахслари эса электр энергиясини ҳисобга олиш асбобига қасддан шикаст етказиб, электр ҳисоблагичнинг муҳрини бузган ҳолда фойдаланиб келишган. Натижада туман электр таъминоти корхонаси манфаатларига 36,3 млн. сўм миқдорда зарар етказилган. Мазкур ҳолат юзасидан ЖКнинг 185-2-моддаси 2-қисми билан жиноят иши қўзғатилиб, айбдор шахсларга нисбатан суд ҳукмига қўра жазо муқаррарлиги таъминланди.

Айрим ҳолатларда истеъмолчилардан қарзни ўз вақтида ундириш чоралари қўрилмаётганлиги ҳам аҳолининг электр энергияси билан узлуксиз таъминлашга салбий таъ-

Облақул АЗИМОВ,
Самарқанд вилоят прокуратурининг биринчи ўринбосари

сир қўрсатиб, фуқароларнинг ҳақли эътирозларига олиб келмоқда.

Куз-қиш мавсуми мобайнида вилоят прокуратурасига электр энергияси таъминотидаги узиллишлар ва соҳадаги қонунбузилишлар ҳақида 60 дан ортиқ ариза ва шикоят келиб тушганлиги шулардан да лолатдир.

Бундан кўриниб турибдики, тизимнинг айрим ходимлари соҳага доир қонун билан белгиланган вазифаларига эътиборсизлик билан қарашмоқда.

Тегишли натижаси бўйича "Самарқанд ҳудудий электр тармоқлари" акциядорлик жамияти директори номига қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида вилоят прокуратураси томонидан киритилган тақдимнома прокуратура ходимлари иштирокида муҳокама қилинди.

Муҳокама натижаси бўйича "Самарқанд ҳудудий электр тармоқлари" акциядорлик жамияти директорининг буйруғи билан 135 нафар масъул ва мутасадди ходим интизомий жазога тортилди ҳамда тегишли чора-тадбирлар Дастури ишлаб чиқилди. Ушбу Дастур ижроси вилоят прокуратураси томонидан назоратта олинди.

Тадбиркорлар ҳуқуқлари устувор

Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш, соҳанинг тараққиётига тўсқин бўлаётган асосси текширувларни бартараф этиш, қулай ишбарномалик муҳитини яратиш борасида бир талай ишбартли ишлар амалга оширилмоқда. Бироқ тадбиркорлик фаолияти эркинлигига ғов бўлаётган айрим қонунбузилиши ҳолатлари ҳам учраб турибдики, булар кишининг дилини ранжитади.

Маълумки, Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 2 майда янги тахрирда қабул қилинган "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонуни фуқароларнинг тадбиркорлик фаолиятида эркин иштирок этишини кафолатлаш билан бирга тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда ҳам муҳим аҳамият касб этаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан бири ҳисобланади. Мазкур қонунда тадбиркорлик фаолияти субъектлари ҳуқуқларининг устуворлиги белгиланган.

Қарши туман прокуратураси томонидан туман ҳокимлиги ва ҳокимлик ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш инспекциясида ушбу қонуннинг ижроси ўрганилганда айрим камчиликларга йўл қўйилганлиги аниқланди. Хусусан, туман ҳокимининг 2014 йил 16 январьдаги қарорининг 7-бандида туман банклари, «Бешкент пахта тозалаш» ОАЖ, «Кашқадар дон маҳсулоти» ОАЖ мавжуд биологаторияларни иссиқлик, табиий газ, электр энергияси ва кўмир маҳсулотлари ҳамда бошқа зарур маблағлар билан таъминлашлари белгиланган. Ваҳоланки, Ўзбекистон Республикасининг "Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида"ги Қонунининг 25-мод-

дасида маҳаллий ҳокимиятга (вилоят, туман ва шаҳар ҳокимияти) тадбиркорлик субъектларининг қонуний фаолиятига аралашиб ваколати берилмаган. Шунингдек, юқорида зикр этилган "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонунининг 34-моддасида давлат органлари, бошқа ташкилотлар ҳамда уларнинг мансабдор шахслари тадбиркорлик фаолияти субъектларининг қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга ошираётган фаолиятига аралашиб ҳақли эмаслиги белгиланган. Ана шу ҳуқуқий асосдан келиб чиқиб, туман ҳокимининг 2014 йил 16 январьдаги қарорининг 7-банди бекор қилиниб, қонунга мувофиқлаштирилди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 24 майдаги "Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва ҳисобга қилишнинг хабардор қилиш тартибини жорий этиш тўғрисида"ги Қарорига қўра, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш учун ариза-хабарнома берилган пайтдан бошлаб тадбиркорлик субъектини давлат рўйхатига олиб, унга давлат рўйхатига олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома беришга ўтадиган муддат кўпи билан икки иш кунини ташкил этиши белгиланган бўлса-да, туман ҳокимлиги ҳузуридаги тадбир-

корлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш инспекцияси бошлиғи томонидан ушбу қарор талаблари бузилишига йўл қўйилганлиги ҳам аниқланди. Жумладан, тумандаги Қоратепа кишлоғида яшовчи фуқаро Б.Тошнӣёзовнинг хизмат кўрсатиш шохобчаси очиб ҳақидаги аризаси мазкур инспекцияда 2014 йил 3 февралда рўйхатга олинган бўлса-да, 2014 йилнинг 12 февралга қадар ушбу фуқарога тадбиркор сифатида давлат рўйхатига олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома берилмаган. Шунингдек, бошқа бир қатор фуқароларнинг ҳам инспекцияга берган аризалари ўз вақтида қўриб чиқилмаган. Шу боис, инспекция бошлиғига нисбатан ҳуқуқий чоралар қўрилиб, туман ҳокими номига тақдимнома киритилди.

"Қарши тумангаз" филиали раҳбарияти томонидан ходимларнинг иш юритиш ҳамда ижро интизомии устидан етарли назорат ўрнатилмаганлиги оқибатида юридик ва жисмоний шахсларнинг муносабатларини қўриб чиқиш тартиби ва муддатлари бузилишига ҳамда тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш ҳолатларига йўл қўйилмаётганлиги маълум бўлди. Масалан, Бешкент шаҳрида фаолият қўрсатиб келаётган "Қарши ширинликлари" оилавий корхонаси раҳбари Р.Номозовнинг қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун табиий газ билан таъминлаш ҳақидаги аризаси туман газ филиалида 2014 йил 23 июнь кuni қайд этилган. Бироқ ушбу муносабат 30 июлда, яъни орадан 38 кун ўтгач қўриб чиқилган. Шунингдек, мазкур идорада "Эъозбек транс сервис" ва "Жамшид Холис ҳимоя сервис" масъулияти чекланган жамиятлари раҳбарларининг

Акмал САЙФИТДИНОВ,
Қарши туман прокурори

ҳам аризалари ўз вақтида қўриб чиқилмаган. Шунингдек, тумандаги Сахтатийёз кишлоғида яшовчи фуқаро Л.Тилакова табиий газ тўловларини газ ҳисоблагич орқали тўлаб келган бўлса-да, 2014 йилда 423 минг сўм қарздорлик келиб чиққан. Унинг ана шу ҳолатга аниқлик киритиб беришни сўраб 2014 йил 1 июлда ёзган аризаси ҳам 2014 йил 6 августга қадар текширилмасдан ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шу боис, "Қарши тумангаз" филиали собиқ бошлиғи Б.Авазов ва ҳуқуқшуноси Л.Холбоев ҳамда бош муҳандис Э.Рустамовларга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилиб, тўпланган ҳужжатлар туман судига юборилди ва жазо муқаррарлиги таъминланди.

Туманда тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган фуқароларнинг қонуний иш юритишларига тўсқинлик қилаётган ташкилотлар раҳбарлари ўз вақтида оғохлантирилиб, уларга нисбатан тегишли чоралар қўрилмоқда.

Бугун тадбиркорлик фаолияти эркинлигига тўсқинлик қилишга йўл қўйилмади. Зеро, тадбиркор ва ишбилармонларимиз бутун куч-ғайратларини, билим ва маҳоратларини ишга солиб, мамлакатимизнинг барқарор иқтисодий тараққиётига, халқимиз ҳаётининг янада фаровон бўлишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ана шундай замондошларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш муқаддас бурчимиздир.

Суд қарорларини ижро этишда хорижий мамлакатлар тажрибаси

Ҳар бир давлат суд қарорларини ижро этишнинг ўзига хос тартиб-таомиллари мавжуд бўлиб, суд қарорларини ижро этувчи органлар турлича номиллари ва бошқалари билан ажралиб туради. Шу билан бирга, ҳар бир давлатда суд қарорларини ижро этиш ушбу давлатдаги жамиятнинг иқтисодий-сиёсий ҳолатини ҳисобга олган ҳолда мавжуд бўлади.

Муқим ҳуқуқларни тиклашда кўпгина ижтимоий-иқтисодий, табиий, географик, психологик, гоий, маиший, маданий ва бошқа омиллар алоҳида ўрин тутса-да, ҳар қандай, ҳаттоки энг мукамал кунун ҳам мажбурият усулсиз мавжуд бўла олмайд.

АҚШда ҳам худди биз каби суд қарорини ижро этишнинг ихтиёрий механизми ишлаб бўлган, давлатнинг мажбурият функцияси амалга оширилди.

АҚШ давлат тузилиши шаклига кўра федератив эканлиги тўғрисида, суд қарорларини ижро этиш ҳам федерация микёсида, яъни бутун АҚШ худуди бўйича ва маҳаллий микёсда, яъни штатлар даражасида амалга оширилади. Федерация микёсида суд қарорларини ижро этиш АҚШнинг Маршаллар хизматига оқлатилган. Федерация суд томонидан чиқарилган суд қарорини ундирувчи бўлиб, унинг ихтисоси мазкур маршаллар орқали амалга оширади. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, ҳар бир штат ўз қонунларига эга бўлиб, мустакил бўлса-да, АҚШ конституциясида штатлар ўртасида ўзаро ишонч ва хурмат тўғрисида қоида мавжуд. Айнан шу қоида бир штатдаги суд қарорининг бошқа штатда ўз кучига эга бўлишига замин яратиб беради.

Жиноят ишлари бўйича суд қарорларини ижро этишда қуйидаги ўзига хос хусусиятлар кўзга ташланади. Жумладан, АҚШ маршалларнинг қарздорларга қидирув эълон қилиб, ўзлари қидиришлари, тезкор-қидирув чора-тадбирларини ўтказиш ва тергов қилиш каби ваколатлари мавжуд. Маршаллар хизмати Федерал тергов бюроси, полиция ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан яқин ҳамкорликда фаолият юритади. Ушбу хизмат шунингдек, суд биноларида хавфсизликни таъминлаш ва судда иштирок этувчи шахсларнинг хавфсизлигини таъминлайди.

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий марказида "Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг миллий тизими: халқаро амалиёт ва Ўзбекистон тажрибаси" номи китоб тақдимоти бўлиб ўтди.

Тадбирда сўзга чиққан Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази директори А.Саидов, Олий Махлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) С.Рашидова ва бошқалар мамлакатимизда инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш давлат қурилиши ва жамиятни ривожлантиришнинг, ички ва ташқи сиёсатнинг энг устувор йўналишларидан бири сифатида белгиланганини таъкидлашди.

АҚШнинг "Жиноятчилик устидан назорат тўғрисида"ги Қонунига асосан, федератив судлар томонидан чиқарилган ҳукмларга кўра, жиноий жазо сифатида қўлланилган жарималарнинг барча суммаси Жиноят ишлари бўйича жабрланувчилар Фондига ўтказилади. Мазкур фонднинг маблағлари жиноятдан жабр кўрган шахсларга ёрдам кўрсатиш учун жалб этилади. Мазкур маблағларнинг деярли 50 фоизи жиноятдан зарар кўрган жабрланувчиларга компенсация тўлаш бўйича штатларнинг миллий дастурларига йўналтирилади.

Федерация микёсида суд қарорларини ижро этиш бўйича бошқа органлар қаторига пробация хизматлари, почта инспекциялари, турли идораларнинг бош инспекторлари ва бошқалар кирди.

Фуқаролик ишлари бўйича суд қарорларини ижро этиш ҳар бир фуқаролик ишнинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади. АҚШ қонунчилигига кўра, жавобгардан пул ундириш тўғрисидаги ижро ишларида, агар жавобгар суд қарорини ўз ихтиёри билан бажаришдан бўйин товласа, шериф ёки маршал унинг мулкни хатлаб қўйиши мумкин. Агар жавобгарнинг пул маблағлари суд қарорини ижро этиш учун етарли бўлса, суд томонидан компенсация фонди ташкил этилади ва жавобгарнинг пул маблағи шу вақтинчалик фондга ўтказилиб, керакли қарзларни қоплаш учун ишлатилади. Агар пул маблағи етарли бўлмаса, жавобгарнинг мулки ўрнатилган тартибда сотувга қўйилиб, сотиш натижасида тушган маблағ ҳисобидан компенсация фонди ташкил этилади. Эътиборли томони шундаки, бундай компенсация фонди ҳаттоки иш қуришининг тайёргарлик қисмида ҳам ташкил этилиши мумкин. Бу албатта, ижронинг энгилроқ ва тезроқ амалга оширилишига замин яратди.

Таъкидлаш жоизки, баъзи бир штатларда жавобгарнинг мулкига ижронини қаратиш бўйича мураккаб ва деталлашган тартиботлар назарда тутилган. Маҳаллий микёсда суд қарорларини ижро этиш шериф томонидан амалга оширилади.

Зарар етказиш бўйича суд қарорларини ижро этишда манфаатдор тараф, яъни одатда ундирувчи — клерк ёки атторнейдан ижро варақасини олиши керак бўлади. Мазкур ижро варақаси маълум муддат давомида амал қилади. Масалан, Калифорнияда 180 кун ва ҳоказо. Агар қонун билан белгиланган муддат ўтса, ижро варақаси ўз кучини йўқотади ва янги ижро варақаси олиниши керак бўлади.

Ижро мол-мулкка қаратилганда, жавобгарнинг мол-мулкки оммавий савдо орқали, суд қарори асосида сотиб юборилиши мумкин. Агар реализация жараёнида суд қароридан назарда тутилган суммадан кўпроқ пул тушган бўлса, орқали сумма қарздорга қайтарилди. Кўпгина штатларда мол-мулкни сотиш бўйича бир қанча чекловлар мавжуд бўлиб, агар тушган пул маблағи ундириш лозим бўлган суммадан кўпроқ бўлса, қуйидаги қоидалар амал қилади: жумладан, мулкни сотганда, диспропорциядан қочиб, яъни тушган суммани керакли суммадан ҳаддан ташқари кўп бўлиб кетишининг олдини олиш, кўчмас мол-мулк сотилганда, унинг фақат маълум қисмигина сотиб юборилиши кераклиги, мол-мулк сотилаётган пайтда шериф қарздорнинг айнан унинг қайси мол-мулкки биринчи бўлиб сотилиши кераклиги тўғрисидаги фикрини инобатга олиши мавжуд.

Худди бизнинг мамлакатимиздаги ижро қонунчилигида белгиланганидек, АҚШда ҳам ижро ҳужжати бўйича ундирувга қаратилган мол-мулк бўйича айрим чекловлар мавжуд. Жумладан, жавобгарнинг ўзи яшаб турган уйига ёки шахсий буюмларига ундирув қаратилиши мумкин эмас.

АҚШ қонунчилигига мувофиқ, ижро иш юритувнинг асосий мақсади суд қарорини тезкор равишда, адолатли ва самарали ижро этиш ҳисобланади. Ижро шундай амалга оширилиши керакки, бунда ундирувчининг ҳуқуқлари лозим даражада ҳимояланган бўлиши керак.

Ижронинг амалга ошириш жараёнида, агар шахс ижронини ихтиёрий амалга оширишдан бўйин товласа, у махсус ҳуқуқлардан вақтинчалик маҳрум қилиниши мумкин.

Шу билан бирга, шунинг қайд этиш мумкинки, АҚШнинг фақат баъзи бир штатларида алимент тўламаганлик учун қамоқ жазоси Жиноят кодексига назарда тутилган. Ушбу штатларда алимент тўлашдан бўйин товлаётган шахсларга ҳар доим ҳам қамоқ жазоси қўлланилавермайди. Лекин, энг муҳим томони шунки, қамоқ жазоси фақатгина жавобгарга нисбатан қўлланилиши, агар унинг мол-мулкки ёки пул маблағлари мавжуд бўлиб туриб, алимент тўламаётган бўлса, у жавобгарликка тортилиши мумкин.

АҚШнинг бир штатидеги чиқарилган суд қарорини бошқа штатда ижро этиш биров расмий қийинчиликларга олиб келади. Хусусан, бир штатда чиқарилган суд қарорини бошқа штатда ижро этиш учун ушбу чиқарилган суд қарорини легализация қилиш, яъни қонунийлаштириш керак бўлади. Баъзи штатларда бундай суд қарори чиқарилиши муносабати билан бошқа штатда даъво киритиш ва суд орқали ижро ҳужжатини чиқариш йўли билан амалга оширилса, бошқа штатларда суд қарорларини алоҳида регистрация қилиш тартиби жорий этилган. Мазкур процедурадан ўтгандан кейин, суд клерки ёки атторней томонидан ижро варақаси берилади.

АҚШда қарздор жавобгарнинг пул маблағлари ва мол-мулккини қидириш одатда адвокатлар томонидан амалга оширилади. Улар қидирувчи ҳам расмий йўл билан, яъни суд орқали сўровнома юбориш ёки ўзлари мурожаат қилиш йўли билан ёки норасмий йўл ёхуд хусусий детективлар орқали амалга оширадilar. Хусусий детективлар фаолияти бизда назарда тутилмаган бўлса-да, АҚШда ушбу механизм ривожланган. Бундан ташқари, қарздордан қарз ундириш махсус агентликлар томонидан амалга оширилади.

Таъкидлаш жоизки, АҚШда пул ундириш билан боғлиқ кўпгина ишларни агентлар бажарадилар. Ундирувчи ўзининг ижро варақасини шу агентларга суд орқали сота-

Хайрулла ГАЗИЕВ,
Бош прокуратуранинг
ОЎК тингловчиси

ди. Бундай агентларни коллаторлар, деб аташади. Агент бунинг эвазига ундирувчига пулнинг маълум қисмини аванс сифатида дарров тўлаб беради, қолганини ўзи бориб ундиради.

Шунингдек, қарздорнинг банкда турган ҳисоб рақамларига ундирувчи қаратиш бўйича ҳам чекловлар мавжуд. Баъзи штатларда ижронини ижтимоий нафақалар, жумладан, ногиронлик бўйича олинган нафақага, пенсияга ва алиментга нисбатан қаратиш мумкин эмас. Агар ижро ижрога қаратиш тақиқланган пул маблағига нисбатан қаратилган бўлса, қарздор суд орқали ушбу пулни қайтариб олиши мумкин.

Ундирувчи судга қарздорнинг иш ҳақини хатлаш юзасидан мурожаат қилишга ҳақли. Бунда ундирувчи қарздорнинг бирор-бир жойда ишлайётганлиги ва ерда ойлик олаётганлиги ҳақида зарурий ҳужжатларни шерифга топшириши керак бўлади. Иш берувчи эса бундай маълумотни ундирувчига беришга мажбур бўлиб, агар бу ҳужжатни беришдан бош тортса, судга ҳурматсизлик қилгани учун жавобгарликка тортилиши мумкин. Масалан, Калифорния штатидеги ойлик иш ҳақини хатлаш 25 фоизгача етиши мумкин.

Қарздорнинг мол-мулккини реализация қилиш, яъни сотиш маршаллар хизмати номидан танлов асосида танлаб олинган ва тегишли лицензияга эга бўлган корпорациялар томонидан амалга оширилади. Аукционлар тўғрисидаги маълумотлар оммавий ахборот воситаларида, шунингдек, юқори рейтингга эга бўлган журнал ёки газеталарда эълон қилинади.

Юқоридаги ҳолатлардан қўриқиб турибдики, АҚШ ва бошқа хорижий мамлакатларнинг ижро соҳасига доир қонунчилигини ҳамда ҳуқуқни қўллаш амалиётини атрофича ўрганиб чиқиш, шунингдек, ўзлаштирилган тажрибалар асосида тегишли тақлиф ва тавсияларни ишлаб чиқиш миллий қонунчилигимизни янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

Тадбир

Янги китоб тақдимоти

Мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари устуворлиги тамойилига таъниб, миллий ҳуқуқий тизим яратилди, инсон манфаатлари ислохотлар стратегиясининг асоси сифатида белгиланган. Демократия умуминсоний принципларга асослангани, унга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланиши Конституциямизда ифодаланган. Фуқароларнинг шахсий, иқтисодий-ижтимоий, сиёсий ва маданий ҳуқуқларини ҳимоя қилишга йўналтирилган кўплаб қонунлар қабул қилинган. Бу мазкур йўналишда миллий қонунчилик тизими шаклланишининг амалдаги исботидир.

Инсон ҳуқуқларини таъминлаш бўйича миллий институтлар фаолияти йўлга қўйилгани, соҳада узлуксиз таълим ва маърифий ишлар олиб борилаётгани бу борадаги ишлар самардорлигини янада ошироқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридики Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси ҳамда Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ томонидан "Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг миллий тизими: халқаро амалиёт ва Ўзбекистон тажрибаси" инновацион лойиҳаси доирасида chop этилган янги китоб ҳам инсон ҳуқуқлари соҳасидаги ишларни ри-

вожлантиришга қаратилган. Унда мамлакатимизда Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси ва бошқа халқаро ҳужжатлар қоидаларини миллий қонунчиликка имплементация қилиш масалалари, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашнинг мониторинги ҳамда амалга оширишнинг халқаро андозлари ўрин олган. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш халқаро тизими, юртимизда фуқаролик, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқлар ҳамда уларнинг амалга оширилиши, шунингдек, болалар ва аёллар ҳуқуқларининг мониторинги тизимини ривожлантириш ва такомиллаштириш масалаларини ҳам китобда кенг ёритилган.

Ўз мухбиримиз

Ўз манфаатини устун қўйишганди...

Мамлакатимизда транспорт қатновини яхшилаш, йўловчилар учун янада қўлайликлар яратиш мақсадида йўл-кўприклар қурилиши соҳасида кенг кўламли бунёдкорлик ишлари олиб борилаётган. Шу мақсадда ҳукуматимиз томонидан йўл қурилиши ва таъмирлаш ишларига катта миқдорда маблағлар йўналтирилмоқда. Аммо, ажратилаётган маблағларнинг айрим шахслар томонидан шахсий манфаатлари йўлида талон-торож қилиш ҳолатлари афсуски, учраб турибди.

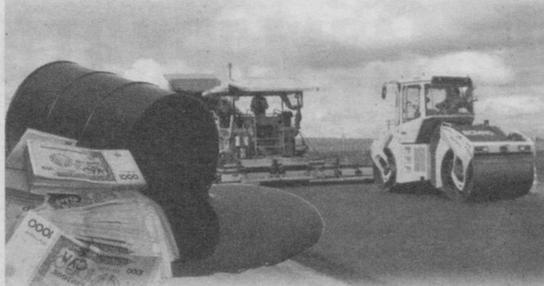
Бунга Мирзаобод йўл хўжалиги пудрат-таъмирлаш ва фойдаланиш корхонаси директори М.Ҳамзаев (исм-фамилиялар ўзгартirilган), корхона бош ҳисобчиси А.Расулов ва бош механик Б.Исроиловлари мисол қилиб келтириш мумкин.

Албатта, Масрур Ҳамзаев корхона директори лавозимига тайинланганда жамоа ахли бу ёш раҳбарга катта умид ва ишонч билан қараганди. Бу пайтда корхона иқтисоди ҳам анча ночор аҳволга келиб, аввалги раҳбарлар томонидан йўл қўйилган қинғирликлар сабаб таназзулга юз бурган эди. Шу боисдан барча ёш раҳбарга ишонч билан эргашди. Аммо,

раҳбар ишончини оқлай олмади. Аксинча, мансаб курсиси ва ваколатлар директори шояриб қўйди.

Дастлаб, Масрур Ҳамзаев корхонанинг бош ҳисобчиси ва бош механиклари билан ўзаро жиноий тил бириктириб, ҳужжатларга сохта маълумотлар киритиш орқали корхона балансида бўлган жами 5 млн. 100 минг сўмлик эҳтиёт қисмларни ҳисобдан чиқариш тўғрисида далолатнома тузди. Шу йўл билан улар мулкни талон-торож қилишди.

Бу ишнинг "ҳадиси"ни олган корхона раҳбари М.Ҳамзаев ва унинг шериклари ҳужжатларни қалбақлаштириш йўли билан амалда бажарилмаган

ишлар учун йўл варақаларини тўлдириб, 2318 литр нефт маҳсулотларини асоссиз равишда ҳисобдан чиқаришди. Натижада жами 5 млн. сўмдан ортиқ маблағ ўзлаштирилди.

Барчаси силлиқ кетаётганидан руҳланган жиноий гуруҳ яна бир қинғирликка қўл уради. Халқаро ва давлат аҳамиятидаги автомобилларни сақлашга ихтисослаштирилган таъмирлаш-фойдаланиш корхонаси ва пудратчи Мирзаобод тумани ЙХПТФК ўртасида халқаро йўналишдаги автомобил йўлини

жорий таъмирлаш учун пудрат шартномаси тузилади. Шартнома бўйича ишлар тўлиқ бажарилмаган бўлса-да, жиноий гуруҳ аъзолари гўеки ишлар бажарилганлиги тўғрисидаги ҳужжатларни расмийлаштиради. Шу тариқа 3 млн. 286 минг сўмлик маблағни қўлга киритади.

Бундан ташқари, жиноий гуруҳ аъзолари бошқа шахслар билан олдиндан тил бириктириб, жами 134 млн. 794 минг сўмлик дизел ёқилгисини қайта сотиб юбориб, давлат ва жамо-

Шариф **ХОЛИҚУЛОВ**, СВОЖЖДЛҚК департаментининг Гулистон туман бўлими бошлиғи

ат манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказди.

Шунингдек, раҳбарларнинг ишга бўлган совуққонлиги натижасида корхонанинг қарзлари ҳам кескин ошиб кетди. Оқибатда 44 млн. 117 минг сўм миқдорда мuddати ўтган дебитор қарздорлик юзга келиб, молиявий ночор ташкилотнинг аҳоли бундан ҳам ёмонлашди.

Бу қонунбузарликлар корхона ишчи-хизматчиларининг ўз вақтида иш ҳақларини ололмастиклигига ҳам сабаб бўлди. Натижада 180 млн. 28 минг сўм иш ҳақидан қарздорлик юзга келади.

Корхонадаги молиявий найранглар ўз вақтида фош этилаб, айбдорлар устидан жиноий иш қўзғатилди ва жиноий гуруҳ аъзолари суд томонидан қилмишларига яраша жазоланди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи — у хоҳ боғбон, хоҳ деҳқон бўлсин, маҳсулотларини тез ва ўзига маъқул нархларда сотишни истайди. Наманган вилоятида фаолият юритаётган хусусий узумчилик, боғдорчилик хўжалиги ҳамда бир нечта фермер хўжаликлари раҳбарлари ўзларига айнан шундай масала билан мурожаат қилган "Grand plus" МЧЖ раҳбари Қодир Собиров (исм-фамилия ва жамият номи ўзгартirilган)ни "кучоқ очиб" қутиб олиши десак, муболаға бўлмайди. Ахир, Қодир Собиров деҳқонлари нафақат улар томонидан етиштирилган маҳсулотларни сотиб олишни, балки барча солиқларни ҳам ўзи тўлаб беришни ваъда қилган эди-да!

Кейинини ўйламаган «ШОВВОЗ»

Хуллас, тез орада МЧЖ раҳбари уларга тўлдирилмаган шартномаларни тақдим қилиб, имзо ҳамда муҳрларни қўйдириб олдида, ғойиб бўлди. Фермер хўжаликлари раҳбарлари эса маҳсулотларига харидор топиладиганидан мамнун ҳолда хўжалик юмушларига шўнғиб кетишди. Орадан анчагина вақт ўтди, аммо Қ.Собировдан дарақ бўлмади. Бундан таажубланган фермер хўжаликлари мутасаддилари сўраб-суриштиришга киришдилар ва Қ.Собиров тузилган шартномалар шартларига амал қилмай, улардан ўзининг шахсий манфаати йўлида фойдаланиб келаётганидан хабар топишди. Шундан кейингина бу ҳақда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилишга мажбур бўлдилар.

Аниқланишича, "Grand plus" МЧЖ раҳбари Қодир Собиров ҳақиқатан ҳам хусусий узумчилик, боғдорчилик хўжалиги ҳамда бир нечта фермер хўжаликлари раҳбарлари билан шундай йўл тутган экан. Уларга шартномаларнинг тоза бланкаларини тутқазиб, имзоларини қўйдириб, муҳрларини бостириб олган "шоввоз" аслида ҳеч нарса харид қилмади. Аксинча, номаълум шахслардан ва жойлардан олинган 12 млн. 861 минг 985 АҚШ доллари қийматидаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини чет элга экспорт қилади. Бироқ, Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тасдиқланган хўжалик юри-

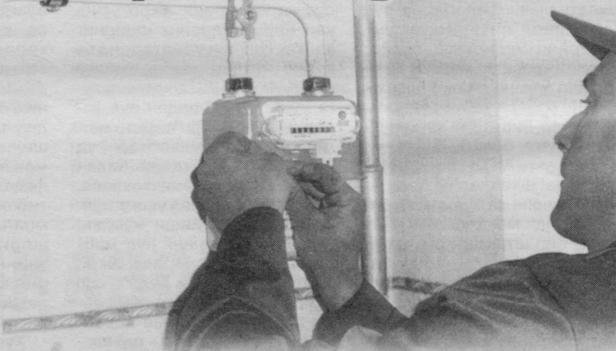
Валишер **МАДАМИНОВ**, СВОЖЖДЛҚК департаментининг Оҳангарон туман бўлими бошлиғи

тувчи субъектлар томонидан хорижий валютдаги тушумни мажбурий сотиш тартибининг тегишли бандларига зид равишда МЧЖнинг фаолияти давомида экспорт қилинган маҳсулотлар сотувидан тушган сумманинг 6 млн. 430 минг 992 АҚШ долларини Ўзбекистон Республикасининг ваколат берилган банклари ҳисобига ўтказмайди.

Бундан ташқари, раҳбарнинг мансаб ваколатига совуққонлик билан қарши натижасида 2013 ва 2014 йилнинг 1 октябр ҳолатига ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи бўйича қарздорлиги 51 млн. 753 минг сўмни ташкил этганлиги ҳам маълум бўлди. Шунингдек, Қ.Собиров жамиятнинг ўта муҳим аҳамиятга эга бўлган товар-моддий бойликлари ҳисоботларини, бош китоби, иш ҳақи ҳисоблаш китоби, ғазна, касса китоблари ва бошқа ҳужжатлар ҳамда бланкаларни қасддан яшириб, йўқ қилган экан.

Жиноят ишлари бўйича Оҳангарон туман суди томонидан нафақат бир неча фуқаронинг алдаган, шунингдек, тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга амал қилмай, қонунбузарлик содир этган Қодир Собировга қилмишига яраша жазо тайинланди.

Назоратчининг найранги ўтмади

Ойбек **МУХТАРОВ**, СВОЖЖДЛҚК департаментининг Яшнобод туман бўлими катта инспектори

Аҳолининг табиий газдан қарздорлиги ҳақида кўп гапириляпти. Хўш, бунинг сабаблари нималарда бўлиши мумкин? Газ таъминоти корхоналари ходимлари бу борада баъзи истеъмолчиларнинг тўлов интизомига риоя қилмаслиги, айримларининг эса бу ой бўлмаса, келгуси ой тўлайман, деб бамайлихотир юриши ва қарзи ортиб кетгач, тўлаш хуш ёқмай қолиши, ноқонуний улашишлар тўғрисида кўп гапиришади. Буни инкор этиб бўлмайди. Дарҳақиқат, айрим фуқароларимиз табиий бойлигимизни ишлатишда-да, пулини тўлашга келганда, турли баҳоналарни рўқач қилиб туравердилар. Аммо мазкур масаланинг иккинчи томони ҳам борки, бундай ҳолатлар баъзида бўлса-да, жамиятимизда учраб турибди.

Газ таъминоти корхонасининг назоратчи, деган масъул ходим ўзига бириктирилган ҳудудда истеъмол қилинган табиий газ ҳисоб-китобини юритади. У маълум вақтда истеъмолчилар хонадонига кириб, ҳисоблагич кўрсаткичини, газдан қандай фойдаланилаётганини ҳужжатлаштириб бориши кераклиги, бу ходимнинг хизмат йўриқномасида ўз аксини топган. Назоратчилар орасидаги айрим кимсалар давлат манфаатларидан ўзиникини устун қўйиб, жиноятга қўл ураётганликлари ачинарли ҳолатдир.

"Тошкентшаҳаргаз" филиали ходими Тolib Расулов (исм-фамилияси ўзгартirilган) ўз манфаатини ўйлаб нафсининг йўриғига юрган эди, оқибатда қора курсига ўтиришга мажбур бўлди. У Яшнобод туманидаги ўзига бириктирилган ҳудуддаги хонадонлардан бирининг қарздорлиги кўпайиб, 1 млн. 300 минг сўмга етганини аниқлайди. Т.Расулов истеъмолчига тўғри йўл кўрсатиб, уни қарздорликни бартараф этишга даъват қилиш ўрнига, ўз нафсини қондиришни ўйлайди. Бу кимса уй эгасига 750 минг сўм берса, қолган қарзларини тумангаз идорасидаги ҳисобдан йўқ қилиб беришини айтади. Хуллас, назоратчи истеъмолчи билан келишувга эришади. Талаб қилинган пул эртаси куни етказилиши керак эди. Бироқ бу жараёнда истеъмолчи ноқонуний йўл яхшиликка олиб бормаслигини тушуниб етди ва тегишли жойга ариза билан мурожаат қилди. Ўз вазифасини суниестемол қилган Т.Расулов эса хизмат хонасида истеъмолчидан 750 минг сўм пулни олаётган вақтда СВОЖЖДЛҚК департаменти ходимлари томонидан қўлга олинди.

Эгри йўлни танлаган газ назоратчиси жиноий жавобгарликка тортилди. Суд ҳукмига кўра, Т.Расуловга қилмишига яраша жазо тайинланди.

Тинчлик қадри

Инсон олий қадрият даражасига кўтарилган диёримизда до-риломон кунларимиз учун меҳнат қилган, керак бўлса, жанг-гоҳларда қон кечган, уруш йилларида фронт ортита халқи-миз фаровонлиги учун матонат ва жасорат кўрсатган отахон-лар ва онахонларга ҳурмат бажо келтириш, ўтганлар ёлини хотирлаш халқимизнинг эзгу фазилатларидан саналади. Бай-рам арафасида жойларда уларни эъозлашга бағишланган табдиллар бўлиб ўтмоқда.

Коракўл туманида "Кес-саларни эъозлаш йили" Давлат дасту-ри доирасида режалаштирил-ган табдилларда иштирок эт-дик. "Нуроний" жамғармаси туман бўлими раиси Рўзикул Ниёзов бизга ҳамроҳлик қилди.

— Туманимизда 32 нафар урушда иштирок этган ва фронт ортита меҳнат қилган фахрийларимиз бор. Улар ора-сида юз ёшли, 95-97 аёшли отахонларимиз ҳам бор. Улар билан суҳбатлардан рухан ёшариб қолгандай бўлман,— дейди Рўзикул ака биз билан суҳбатда.

Коракўл тумани "Эски қалъа" маҳалла фуқаролар йиғини "Баҳористон" кўчаси-да истиқомат қилувчи пирю бадавлат отахон, узоқ йиллар таълим тизимида фаолият олиб борган 97 ёшли Пўлат ота Собирон хонадонига таш-риф буюрдик.

— Бугун тез-тез бўлиб тура-диган табдиримиз, "Шогирд-лар йиғини"нинг устидан чи-киб қолдирган, — дейди ҳам-роҳимиз.

Бириси 80 ёшдан ўтган, кейинлари 65-70 ёшлар атро-фидаги шогирдлари дав-расида ўтирган Пўлат ота бу дорилмомон кунларга шукрона айди.

Дастурхон атрофида ўтир-ган шогирдлар сукутга чўмиб ўтиришса-да, уларнинг дили-да ҳам тинчликдек буюк неъматга шукроналик туйғуси кечаётгани аниқ эди.

Отанинг таълим тизимида-ги фаолияти, ақлақчон устоз-лик даражасига эришган шо-гирдларнинг илк иш бошла-ган даврлари ҳақида суҳбат-лашар эканмиз, салоҳиятли кадрлар, биллими кишилар-нинг Коракўлдан етишиб чи-қишида Пўлат отанинг алоҳида ўрни борлигини эътироф эттидик.

Устоз нафақат Олот, Коракўл, Жондор туманларидаги ёшлар-га, балки вилоятимизнинг бош-қа ҳудудларидан илм излаб кел-ган ёшларга математика фани-ни чуқур ўргатган. Қаттиққўл, аммо бағрикенг, талабчан ин-сон. Шунинг учун ҳам ҳурматга сазовор, шунинг учун ҳам бу кун фарзандларининггина эмас, балки шогирдларининг, бутун элнинг ардоғида.

— Мен 86 ёшдаман. Устоз-дек қадр топиш бахти ҳамма-

мизга насиб этсин, — дейди жўшиб гапирётган Бахриддин ота Эшонкулов.

Нигоҳларида қувонч порлаб турган Пўлат ота бундай йўқловлардан яйраб кетди. Буни катта қизлари Халима опа шундай изоҳлайди.

— Отамиз 97 ёшда. Бо-ладек бегубор бўлиб қолган отамнинг хизматларини қи-лиш биз учун бахт.

Коракўлдаги 1-сонли ака-демик лицей директори Тўхта-мурод Жумаев суҳбатимизга қўшилди.

— У киши орзу қилгандек бугун ўқувчиларимиз дунёга танилди. Ўзбекистон номини кўкларга кўтариб хоризда таҳ-сил олаётганлар қанча. Устоз ҳар қандай суҳбатда тинчлик, осойишталикнинг қадрига етинг, мустақиллигимиз ўз-ўзидан қўлга киритилмагани-ни ёшлар онгига сингдириш сизларнинг вазифангиз, дея таъкидлашдан чарчамайдилар.

Фахр-ифтихорга тўлиб га-пирётган меҳнат фахрийлари, таълим жонқуярларининг га-пларида асос бор. Бугун Ўзе-бекистон номини ўз билими, ин-теллектуал салоҳияти билан дунёга олиб чиқаётган ёшлар-нинг сафида қорақўллик йи-гит-қизлар ҳам бор. Айни шу ёшларга фан сирларини ўр-гатаётган ўқитувчи-устозлар Пўлат ота Собироннинг синов мактабидан ўтишгани сир эмас. Ҳозир ҳам таълим дар-гоҳида ўқиётган ўқувчилар хал-қаро танловларга олимпиада-ларга отланишганда отанинг суҳбатларидан, ҳаёт ҳақидаги ҳикматларидан баҳраманд бўлиб, дуо олишни фарз деб билишади. Чунки аждодлари-ни эъозлаган, кексаларига ҳурмат бажо келтирган киши ҳеч қачон кам бўлмайди.

Шогирдлар йиғинидан бир олам таассурот билан чиқдик.

— Энди сизларни "Хистик-лон" маҳалласида яшовчи 100 ёшли отахонимиз Омон бобо Янгиев хонадонига олиб бо-рай. У ердаги табдир янада қизикарли. "Уруш кўрган ота-лар гурунги", — деди Рўзикул ака Ниёзов.

Айтилган манзилга етгани-мизча кенг ва равон кишлоқ йўлларини, баҳорий юмуш бил-лан банд одамларни, узоқдан кўриши билан қўлини қўкси-га қўйиб ҳурмат кўрсатиб са-ломлашаётган йигит-қизларни тинмай мактаб, бизга таниш-

тириб борган Рўзикул ака ҳам тиним билмай ишлайдиган, элим деб, юртим деб яшайди-ган фидойи ҳамюртларимиз-дан бири эканлигини илғаш қўйин эмас эди.

Бир оиладан уч ўғил бирдан урушга отланганда ўғиллари-ни қайтара олманг ота 46 ёшида вафот этади. Омон бобо урушдан қайтган йилла-рини эслади.

— 1945 йилнинг декабрь ойи эди. Кишлоқда битта-рийимта соғ эркак бўлмаса, ак-сарияти бир оёғи йўқ ёки ярадор бўлиб қайтган касал-манд йигитлар қолган. Ғам-андух, қийинчилик бизни син-дира олмаслиги керак. Енг шимариб ишга киришдик. Эхе, у замонларни хатто эслашни ҳам хохламайман. Бугунги за-монни қаранг, — бошини эгиб, кўз ёшларини яширади ота. — Дуога қўл очсам, мус-тақиллигимиз абадий бўлсин, дейман. Туман раҳбарларига-ча ҳар байрамда совға-салом-лар билан кириб келишди. Албатта, бундай эъозларни кўриб яшагинг келади-да...

Уруш кўрган оталар гурун-ги узоқ давом этди. Фронт ор-тида қолган аёллар, ёш бола-ларнинг чеккан қийинчиликла-ри, бугунги давру даврон ҳақида бирлари қўйиб, бирла-ри гапирётган, баъзан қулиб, баъзан йиғлаб ёдга олинаёт-ган уруш йиллари ҳақидаги суҳбатни тинглаб дилда шук-роналик туйғусини англайсан киши.

— Фронт ортида ҳам оғир эди бизларга. Онам, отам, укаларимни эслайман. Хусу-сан, қарий бошлаганда кўпроқ бу дунёдан ўтган яқинлари хотираси билан яшар экан ин-сон, — дейди фронторти меҳ-нат фахрийси, 87 ёшли Темир Бегубов.

Ижодий сафардан қайтар эканмиз, тарихнинг тирик гу-воҳи, асрга тенгдош отахон Омон бобо Юртбошимизнинг "Биз учун, юртимиз учун тинч-лик ва осойишталик ҳамма нарсадан қадриlidir", деган эътирофларини эслатдик.

Ҳар бир сўзи ҳикматга ай-ланган, ҳаёти ибрат отахон-нинг гаплари ҳақ. Мамлақати-мизда олиб борилаётган бун-ёвдорлик ва яратувчанлик, қўлга киритилаётган ютуқлар, фарзандларимиз қамолти, кел-ажакка ишонч, барча-барча-си тинчлик ва осойишталигимиз барқарорлиги шарофати-дир. Шу эзгу йўлда ҳамжихат-қўмфизр бўлиш, меҳр-оқибат кўрсатиш, миллатлараро то-тувликни таъминлашда ҳар биригимиз камарбаста бўлай-лик, деган фикрлар кечади дилимиздан.

Моҳира ШАҚАРОВА,
«Huquq»

Истиқлолга эришганимиздан кейин юртимизда қонун усту-ворлигини таъминлаш, суд-ҳуқуқ тизимини инсон ҳуқуқ ва эр-кинликларини ҳимоя қилишнинг ишончли механизмига айлан-тириш, ҳуқуқни қўллашнинг аниқ ва бир хил амалиётини шакллантириш ҳамда қонунчиликка риоя қилишнинг ташки-лий-ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштириш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Амалий машғулот ўтказилди

Бунда прокуратура органлари зимма-сига фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жа-мият ва давлат манфаатлари-ни ҳимоя қилиш ҳамда ижти-мой йўналтирилган ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаро-лик жамиятини ривожлантири-риш йўлида муҳим ва масъу-лиятли вазифалар юклатил-ган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 24 июлдаги "Қонунчилик ижроси-ни таъминлаш тизимини яна-да такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида" ги Фармони билан қонунчилик ижросини назорат қилишда прокуратура органларининг алоҳида ўрин тутиши эътироф этилиб, бу соҳада прокурату-ра органлари олдида янада масъулиятли вазифалар қў-йилди.

Қонунчилик ижроси усти-дан назорат фаолиятини тако-миллаштириш ва давлат ор-ганлари ҳуқуқий ҳужжатлари-нинг амалдаги қонунчилик та-лабларига мувофиқлиги усти-дан назорат самарадорлиги оширилишини таъминлаш, ходимларнинг касб маҳорати ҳамда тажрибасини ошириш мақсадида жорий йилнинг 17-18 апрель кунлари Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий проку-ратураси маҳкамасида ҳарбий округ ва ҳудудий ҳарбий про-

Хахрамон ИСРОИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Ҳарбий прокуратураси бўлими
ҳарбий прокурори

куратураларнинг қонунчилик ижроси устидан назорат йўна-лишига бириктирилган ходим-лари билан йўқув-амалий маш-ғулот ташкил этилди.

Машғулотда Республика Ҳарбий прокуратурасининг қонунчилик ижроси устидан назорат бўлими ва бошқа тар-моқлари масъул ходимлари-нинг, шунингдек, Мудофаа ва-зирлиги ва бошқа давлат идо-раларидан жалб этилган мала-кали мутахассисларнинг маъ-рузалари тингланди.

Табдир давомида иштирок-чилардан уларнинг мамлақати-мизда қабул қилинган янги қонунлар ҳамда амалдаги қонун ҳужжатларига киритил-ган ўзгариш ва қўшимчалар-ни қай даражада ўзлаштир-ганлигини аниқлаш юзасидан компьютер синфида тест си-новлари қабул қилинди.

Бундан ташқари, қатнаш-чилар жисмоний ва ҳарбий тайёргарлик бўйича синов-лардан ҳам ўтишди. Машғулот якунида ходимларнинг мада-ний ва маънавий салоҳияти-ни янада ошириш мақсадида поштахтимиздаги театрлар-дан бирига ташриф уюшти-рилди.

Юридик хизматни юксалтириш йўлида

Поштахтимизда юридик хизмат фаолиятини янада такомил-лаштиришга бағишланган амалий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Унда юридик хизматнинг давлат органларидаги ролини янада ошириш, бошқарувадаги иштирокини кенгайтиришга оид маса-лалар муҳокама этилди.

Табдирда Президентимиз раҳнамолигида демократик исло-хотларни чуқурлаштириш жараёнида барча соҳаларда туб ўзга-ришлар рўй бергани таъкидланди. Шу билан бирга, анжуманда давлат ҳокимияти ва бошқаруви соҳасида амалга оширилган чора-тадбирлар қонунийлик ҳамда инсон манфаатлари ниҳоя-сини таъминлашга хизмат қилаётгани ҳам айтиб ўтилди.

Мамлақатимизда давлат ҳокимияти ва бошқарувининг бар-ча соҳаларини етук мутахассислар билан таъминлаш масала-сига устувор вазифа сифатида қаралмоқда. Хусусан, ҳуқуқшу-носликка ихтисослашган олий таълим муассасаларида юрист-консультантларни тайёрлаш билан боғлиқ бир қатор фанлар, шу жумладан, юридик хизмат ва қонунчилик техникасини ўқитиш жорий этилди.

Табдирда таъкидланганидек, бугунги кунда давлат органла-рида уч мингдан ортиқ юридик хизмат ходими штат бирлиги ташкил этилган бўлиб, уларда малакали ҳуқуқшунос-мутахас-сислар фаолият кўрсатмоқда. Юридик хизмат ходимлари шарт-номавий-ҳуқуқий муносабатларни янада такомиллаштириш, шартномаларнинг тузилиши ва уларнинг бажарилишини таъ-минлаш, шу жумладан, бу соҳадаги низолар юзасидан даъво ишларини олиб боришда ташкилотларнинг ҳақиқий ҳимоячи-сига айланишда. Ўз навбатида, улар ходимларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини оширишда ҳам фаол иштирок этаётир.

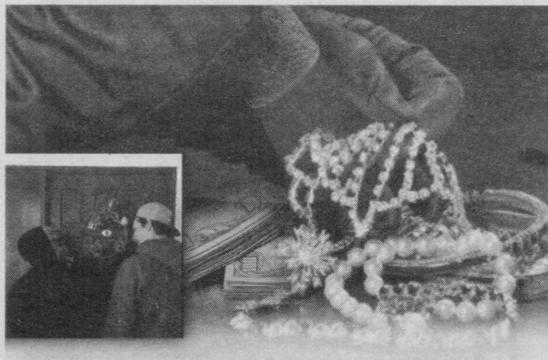
Вазирлик ва идоралар, йирик корхона ва ташкилотлар юрист-лари иштирок этган анжуманда юридик хизматнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштиришга оид амалий ва назарий ҳамда қонунийликни таъминлашда унинг фазил иштирокини таъмин-лаш бўйича амалга оширилиши лозим бўлган муаммолар, соҳа мутахассисларини ўқитишнинг долзарб масалалари муҳокама этилди. Давлат органлари тизимида юридик хизматнинг роли-ни янада ошириш ва соҳа фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган бир қатор таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

Ўз муҳбиримиз

Босқинчи синфдош

Мактаб даврида деярли барчанинг ҳаётга бўлган муносабати шаклланиб, оқ-қорани таний бошлайди. Тўққиз-ўн йил вақт бирга ўқиган синфдошлар эса бир оила фарзандидек бўлиб қоладилар. Бундай ҳолат вақти келиб, улар ўртасида оилавий борин-келиндарга замин яратилиши ҳам мумкин. Афсуски, мана шу ширин хотираларни, мактаб давридаги қадроналикини бир четга сўриб, синфдош деган муқаддас номга раҳна солаётганлар ҳам учраб турар экан. Бунга Носир Баҳодиров (исм-фамилиялар ўзгартирилган) томонидан синфдошининг уйига уюштирилган босқинчилик мисолига гувоҳ бўлишимиз мумкин.

Лазизжон БАРАКАЕВ,
Бош прокуратура бошқарма
прокурори

Синфдоши Наргиза Атахмова турмуш ўртоғи билан Россия-да ишлаб келиб, уй сотиб олганликларини эшитган Н.Баҳодировнинг нияти бузилди. Қандай бўлмасин уларнинг пулини кўлга киритиш пайига тушди-ю, аввалдан ўзи билан ишлаб юрган, муқаддам судланган таниши Ўрмон Бекзодовни "ҳамкорлик"ка чоғлади.

Одатий кунларнинг бирида икки ҳамтовоқ ишга кетиш олдидан учрашишида Носир жиноий режасини амалга ошириш ҳаракатига тушиб қолди.

— Наргиз эрталаб хотинимга телефон қилди, — дея гап бошлади у.

— Қайси Наргиз?

— Айтганман-ку, синфдошим.

— Россияда ишлаб келганими?

— Ҳа, ўшалар.

— Нима бўпти, телефон қилган бўлса? — шеригининг муддаосини тушунолмаи сўради Ўрмон.

— Эри Бувайдага кетибди.

— Хўш...

— Ўғли мактабда, 7 ёшли қизи уйда қолган.

— Синфдошинг-чи, у қардада?!

— У хотиним билан бозорга боради. Имкониятдан фойдаланиб қолиш керак, — деди Носир мақсадга кўчиб.

— Қанақа бўларкин? — елкасини қисди Ўрмон.

— Қулай шароит, ҳеч ким сезмайди, — шеригини кўндиришга ҳаракат қила бошлади Носир.

— Айтишга осон, лекин...

— Эй, қизни алдасак бўлди...

Улар маслаҳатлашиб, Н.Атахомованинг уйи томон йўл

олишди. Носир йўл-йўлакай хўжалик моллари дўконидан икки жуфт кўлқоп сотиб олди. Бундан ташқари, босқинчиликни олдидан режалаштирилган боис, уйдан қишки калпоқни олишни ҳам унутмаган эди. Манзилга келишгач, режага биноан Ўрмон эшикни таққиллатди. Ичкரிдан қизчанинг овози эшитилди.

— Ким?

— Мени аянг жўнатди, бу нарсани олиб қолар экансан, — жавоб қайтарди.

Эшик очилиши билан Ўрмон қизнинг оғзини ёпиб,

меҳмонхонага олиб кириб кетди. Ортидан шапқасини бўйнигача тушириб олган Носир кириб, шкафдаги қутилари тита бошлади-да, зумда 15 минг 300 АҚШ долларини кўтариб чиқди. Бу вақтда Ўрмон қизчанинг бошини ерга қаратиб турарди. Носир унга кетиш ишорасини қилган эди, Ўрмон бармоғини кўрсатиб, "бир дақиқа", деди ва ўзи ҳам ичкарига кириб кетди. Носир олмаган тилла тақинчоқларни кўтариб чиққач, икковлон жуфт-тақни ростлашди. Воқеа жойидан қочиб кетган босқинчиларнинг хурсандчилиги узоққа чўзилмади.

Ўзганинг мулкни босқинчилик орқали кўлга киритган Носир Баҳодиров ва Ўрмон Бекзодовга суд томонидан 7 йилдан мuddатга озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланди.

Ноқонуний берилган ерлар

Сўнгги уч-тўрт йил ичида юртимизнинг барча ҳудудларида миллий меъморчилик ва замонавий шаҳар-созиликнинг энг юксак талаблари асосида қурилаётган иншоотлар билан ҳар қанча фахрланасан арзийди. Буларнинг бари истиқола йилларида мамлакатимизда амалга оширилаётган изчил ислохотлар, хусусан, бунёдкорлик ишларининг юксак самарасидир.

Дарҳақиқат, мушаккиллик йилларида юртимизда қурилиш ва бунёдкорлик ишлари янги босқичга кўтарилди. Бу жараёнда, аввало, инсон манфаатларига устуворлик берилётгани эътиборга лойиқдир.

Аммо шулар ҳақида сўз юрита туриб, бир ҳақиқатни эсдан чиқармаслигимиз даркор. Агар кимки, эришган ютуқ ва марраларидан хотиржамликка тушиб, ҳаволаниш ва бепарволик кайфиятига берилса, бундай ҳолатлар кечириб бўлмайдиган катта хатоларга олиб келиши тайин.

2013 йилнинг август ойида Аъло Акмаловга катта ишонч билдирилиб, у Бўстонлик туман бош архитектори лавозимига тайинланди. Маълумки, раҳбар бўлиб курсига ўтирган шахсга вази-фасидан келиб чиққан ҳолда, ўзига яраша талаблар қўйилади. Туман бош архитектори лавозимига тайинланган А.Акмаловга ҳам ҳудудда ободонлаштириш ишларини олиб бориш, замонавий корхоналар, маданий-маиший объектлар, шинам турар жой бинолари, ўқув муассасалари, спорт, дам олиш мажмуалари қуриш, уларнинг ҳар томонлама замонавий тарзда қад ростилашни назорат қилиш каби бир қатор масъулиятли вазифалар юклатилганди. Хусусан, у туман "Ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларни кўриб чиқиш" комиссияси аъзоси ҳисобланиб, ўзига қонун билан берилган ваколатлар доирасида иш олиб бориши керак эди. Бироқ...

Амал курсисига ўтирган бу шахс нафс йўриғига юриб, ўз бурчини тезда унутди. Маълумки, Ер кодексининг талабига асосан 10 гектаргача бўлган ер майдонларини фуқаролар ҳамда юридик шахсларга эгалик қилиш, фойдаланиш ва ижарага бериш ваколатлари туман ҳокимига берилган. Ушбу микдордан ортиқ ва суғорилмайдиган ер майдонларини ажратиш эса вилоят ҳокимларининг ваколатига киришини А.Акмалов жуда яхши тушунарди. Лекин шунга қарамаддан, у 2013 йилнинг

18 декабрида Бўстонлик туманидаги "Жаҳонбод" ҚФЙ ҳудудидан бог барпо этиш учун бир фуқарога 15 гектар, "Кўшқўрғон" ҚФЙ ҳудудидан эса тумандаги МЧЖлардан бирига иссиқхона қуришига бир гектар, жами 16 гектар ер ажратиб бериш ҳақида туман ҳокимининг қарорини чиқартириб беради. Туман бош архитекторининг қонунларимизни бир четга сўриб бошлаган фаолияти айнан мана шу икки ҳолат осонгина амалга ошгандан сўнг газак ола бошлайди.

А.Акмалов туман "Ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларни кўриб чиқиш" комиссияси аъзолigidан "самарали" фойдаланиб қолишга ҳаракат қилади. Хусусан, "Чорбоғ" ҚФЙ ҳудудидан автотурагиргоҳ ташкил этиш учун дастлаб вақтинчалик, кейинчалик

эса доимий фойдаланишга 0,17 гектар ер майдони ажратиб беради. Шу билан бирга, "Сойлик" ҚФЙ ҳудудидан яна 2 гектар ерни ноқонуний тарзда талабгорларга "туҳфа" қилади. Ушбу ҳолатларни ўқиган кишида, "Аслида бу жараён қандай бўлиши керак?", деган савол туғилиши табиий. Бу масала Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 20 январдаги "Тошкент вилоятида юридик ва жисмоний шахсларга ер участкалари бериш тартибини янада такомиллаштириш ва улардан мақсадли фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори асосида ҳал этилиши талаб этилар эди. Яъни қарорга кўра, Тошкент вилояти ҳудудидида фуқаро ва юридик шахсларга қишлоқ хўжалигига оид бўлмаган ер майдонларини ажратиш Вазирлар Маҳкамасида тузилган комиссиянинг ижобий қарори асосида амалга оширилиши белгилаб қўйилган. Шу каби ҳолатларни такрор содир этган А.Акмалов эса қарор талабларини кўпол равиш-

Алишер СУЛТАНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
АМИБ катта терговчиси

да бузиб, ер ажратиш билан боғлиқ ҳужжатларни кўриб чиқиш ва тасдиқлаш учун вилоят ҳокимлиги орқали Вазирлар Маҳкамасига юбормасдан, фуқаролар ва юридик шахсларга ер майдонини ажратиш ҳақида 30 та ноқонуний қарор қабул қилинишига эришади.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 30 апрелдаги "Деҳқон хўжалиги тўғрисида"ги Қонун талабларига кўра, деҳқон хўжалигини юритиш учун ер майдонлари оилани ва қишлоқ жойларда камда 3 йил яқин турган фуқароларга берилиши белгиланган бўлса-

да, А.Акмалов мазкур қонун талабларини кўпол равишда бузиб, 22 нафар фуқарога ноқонуний ер ажратилишида ўзи "бош-қош" бўлади. Раҳбарлик курсисига ўтирган одам қонун доирасида, ўз вазифасидан келиб чиққан ҳолда, ҳудуддаги ҳолатларни мунтазам назорат қилиб турсагина, ўша жойда қонун устуворлигига эришилади ва бунинг натижасида ўзи бўларчиликлар барҳам топади. А.Акмалов мана шу оддий ҳақиқатни билса-да, "Ҳондойлик", "Чимбойлик", "Сойлик" ҚФЙлар ҳудудларидан тўрт нафар фуқарога жами 5,08 гектар ерни бог барпо этиш учун ноқонуний тарзда ажратиб бериб, давлат манфаатларига жиддий зиён етказилишига сабабчи бўлади.

Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 7 апрелдаги қарори билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикасидаги сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, дарёлар, магистрал каналлар ва коллекторларнинг, шунингдек, ичимлик сув ва ма-

иший сув таъминотининг, даволаш ва маданий соғломлаштиришда ишлатиладиган сув манбаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари тўғрисида"ги Низоми талабларига кўра, дарёларнинг қирғоқлари бўйича сувни муҳофаза қилиш зонаси доирасида саноат-фуқаро қурилиши ҳамда уй-жой қуриш тақиқланган. Бироқ, А.Акмалов ушбу қарор талабларини кўпол равишда бузади. Чирчиқ дарёсининг муҳофаза зонасидан 6 нафар фуқарога ер майдони ажратилишида Асосий ролни ижро этади. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 17 майдаги "Электр тармоғи хўжалиги объектларини муҳофаза қилиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида"ги Қарори талабларини писанд қилмасдан, электр тармоғи хўжалиги объектларининг муҳофаза зонасидан яна бир фуқарога ҳам ер майдони ажратилишига рухсат бериб юборади.

"Ўзим хон, кўланкам майдон", деган кайфият оғушига тушиб бўлган А.Акмаловнинг ноҳўя ҳаракатлари шулар билангина тугамайди. Бу сафар у каттароқ "ўлжа"ни кўлга киритишни мақсад қилади. 2014 йилнинг январь ойида ҳудуддаги МЧЖлардан бирининг мутасаддилари тумандаги "Юсуфхона" қишлоғи ҳудудидан 4 гектар майдон ажратиб беришни сўраб, бош архитекторга мурожаат қилади. Уларнинг бу ташрифи А.Акмалов учун айни муддао бўлди. Чунки, дам олиш ҳудуди ҳисобланган "Юсуфхона" қишлоғидан ер ажратишга анча-мунча ҳақ олса бўлишини режа қилади. Ўзаро келишувлардан сўнг А.Акмалов 20 минг АҚШ доллари эвазига бу масалани ҳал қилиб беришни ваъда қилди. "Хамир учидан патир" деганларидек, дастлаб 5 минг АҚШ долларини Тошкент шаҳрида олишни маъқул кўрди. Мақсади амалга ошаётганидан мамнун ҳолда МЧЖнинг мутасаддилари билан кўл олишган А.Акмалов шу пайтда жиноятнинг умри қисқа бўлишини ёдидан чиқарган эди. Шусиз ҳам фаолиятини қонунларни четлаш билан ўтказаятган бу кимса 5 минг АҚШ долларини олаётган вақтда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан кўлга олинди.

Туман бош архитекторининг қилмишларини жиноят ишлари бўйича Тошкент вилоят суди атрофида кўриб чиқиб, ҳукм ўқиди. Унга кўра, А.Акмаловга 10 йил-у 6 ой мuddатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Хулоса қилиб айтганда, қонун устуворлиги, уларнинг аниқ ва бир хилда ижро этилишига эришиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, давлат ва жамият манфаатларини муҳофаза этиш мамлакат тараққиётининг кафолати эканлигини унутмаслик лозим. Ана шу эзгу мақсадлар, нафақат раҳбарларнинг, балки ҳар бир фуқаронинг асосий вазифаси бўлмоғи керак.

Ўргимчак тўри

"Бемор қизимни даволатиш учун пул зарур эди. Доимий иш жойим йўқ. Пул топаман, деб шу ишга қўл урадим". Бейхитёр савол тугилади. Ўз қизи, ўғлига ҳам оғуни раво кўрармикин? Юқоридаги жавобни айтган кимса шериклари билан ўргимчак каби тўқиган тўрига бегона эмас, фарзандни илиниб, нашавага, дарли беаваго айланиб, эс-хушини йўқотиб, нотаваб бўлиб қолиши, бевақт ҳаётдан кўз юмиши мумкинлигини ҳеч ўйлаб кўрганмикин?

Аслида пул деса томдан ташлайдиган, ёш-яланглари бедаво дардга чалинтириш эвазига мўмай даромад орттирмақчи бўлган захарфурушнинг бу ҳақда ўйлашга ҳуши ҳам, вақти ҳам йўқ. У каби бировларнинг азиз фарзандлари соғлиги, умрига зомин бўлиш эвазига бойваччага айланишни кўзлаган кимса борки, эртами-кечми, ўзи тўқиган тўрига илиниши мукаррар.

Зеро, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари гиёҳвандлик воситаларини хорихдан контрабанда йўли билан олиб ўтиш, қонунга хилоф равишда тайёрлаш, олиш, сақлаш, ўтказишга қарши аёвсиз кураш олиб боришмоқда.

Янги йил арафасида, 2014 йилнинг 31 декабрь куни Фарғона вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан гиёҳвандлик воситалари ноқонуний савдосининг олдини олиш бўйича ўтказилган тезкор тадбирда Қўқон шаҳрининг Турсунобод кўчасида шубҳали "Волга" русумли автомашина тўхтатилди. Ҳужжатларини тақдим этган ҳайдовчи Б.Абдужалиловнинг нима учундир асабийлашаётгани кўзга ташланди.

— Ёнингизда ёки машинангизда гиёҳвандлик воситаси борми? Бўлса, ўз ихтиёрингиз билан топширсангиз. Бу эътиборга олинади.

— Унақа нарса йўқ, — Б.Абдужалилов сўвдан қуруқ чиқишга умид боғлади.

Икки нафар ҳолис иштирокида унинг машинаси кўздан кечирилди. Олди ўриндик тагидан қизил гулли целлофан пакетга солинган 1215 грамм олий гиёҳвандлик воситаси олинди.

— Уйингизда гиёҳвандлик воситаси бўлса, ихтиёрий топширинг.

— Молхонага яшириб қўйганман, — чорасиз қолган Б.Абдужалилов энди ростига кўчди. Ховлисининг молхонасига яшириб қўйган 178 грамм гашишни ҳолислар кўз ўнгидан топширди.

Дастлабки терговда аниқланишича, Б.Абдужалилов ушбу гиёҳвандлик воситаларини Бешарик туманида яшаган, муқаддам содир этган жинояти учун жавобгарликдан қочиб Қирғизистон Республикасининг Қадамжой туманида яширган Зокир Мирзаахмедовдан 9400 АҚШ долларини эвазига сотиб олган экан. Қадамжой туманидан Севара исмли аёл келтириб берган оғунинг 400 граммини Б.Абдужалилов кўзонлик таниши А.Рашидхоновга пуллаяди. Ўз навбатида у гашишни Тошкент шаҳрида майдалаб сотади. Унинг уйдан сотудан ортиб қолган 14 грамм гашиш олинди.

Шу тариқа бирин-кетин жиноий тўданинг бошқа аъзолари ҳам ушланди. Б.Абдужалилов ҳибсга олингандан кейин орадан уч кун ўтиб, кўшни Қирғизистон Республикасидан айланма йўллар орқали чегарадан ўтиб, Фарғона шаҳрига келган, 2012 йилдан қидирувда бўлган "воситачи - таъминотчи" ҳам қўлга олинди.

Эллик ёшни қоралаган бешариқлик З.Мирзаахмедов 2011 йилдан бошлаб гиёҳвандлик воситаларини ўтказиш билан шуғулланиб келган. 2012 йил апрель ойида жиноий шериклари қўлга олинган, у кўшни Қирғизистон Республикасининг Қадамжой туманига қочиб ўтади. Аввалдан таниш қирғизистонлик Қурбон ва Шукур исмли фуқаролардан гиёҳвандлик воситаларини олиб, Ўзбекистондаги жиноий шериклари орқали пуллаяди. Унинг оғуфурушлик билан шуғулланган Й.Ҳомидов, Л.Ҳолматов ва бошқа шериклари судланиб қилмишларига яраша жазо тайинланди.

Қочиб яширинган З.Мирзаахмедов хорихда туриб, гиёҳвандлик воситаларини ўтказиш давом эттиради. Ҳатто турмуш ўртоғини ўргимчак тўрига тортишдан ҳам тоймайди. Ортиғойни 2013 йил март ойида телефон орқали хорихга — Қадамжойга чақириб олади. Қирғизистонлик Шукур ва Қурбонлардан олган 2,5 килограмм гашишни хотини орқали Ўзбекистон Республикасига жўнатиб, оғуфурушларга 7500 АҚШ долларига пуллашни тайинлайди. Бир неча кун ўтиб, хотини 2100 АҚШ долларини келтириб беради. Шукур ва Қурбон қолган пулни гашиш сотилгандан кейин олишга кўнашади.

Кейинги сафар хотини Ортиғой курьер сифатида хорихга таниши Раёно исмли аёлни бошлаб келади. Гашишни курьер аёлнинг қорнига боғлаб, айланма йўллар орқали Қирғизистондан Ўзбекистонга ўтишади. Ёнгил машинада Қўқонга йўл олишади. Йўлда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан тўхтатилиб, текширилади ва сир фоти этилади. Гиёҳвандлик воситасини ўтказишга уринган Ортиғой ва Раёнога суд ҳукми билан тегишли жазо тайинланади. Шундан кейин ҳам З.Мирзаахмедов оғуфурушликни бас қилмайди. Жон қойитмай пул ишлаб олишга суяги йўқ танишларини телефон орқали излаб топиб, қирғизистонлик Шукур насияга етказиб турган гиёҳвандлик воситаларини Ўзбекистонга ўтказиб, пуллашга уринади.

2014 йил май ойида Қўқон шаҳрида яшовчи Рафиқ Тошматовга телефон қилади. "Гашиш бор, сотиб

Жаҳонгир ПУЛАТОВ,
Фарғона вилоят прокурори ёрдамчиси

беринг", дейди. У ўз навбатида "Қизимни турмушга узатаман, пул зарур", дея таклифга рози бўлади. Шундан сўнг қирғизистонлик Шукур га харидор топганини, лекин ўзи чегарадан олиб ўта олмаслигини айтади. Шукур эса "Ўзбекистонда танишим бор, олиб ўтиб беради", дея бир неча кундан кейин тошлоқлик Тўхтасин Расуловни Қадамжойга чақириб олиб, Зокир Абдужалилов билан таништириб қўяди. Тўхтасин Шукур насияга берган 550 грамм гашишни Зокир билан бирга айланма йўллар орқали яширинча чегарадан олиб ўтади. Зокир Тўхтасинни улғурчи харидор — Рафиқнинг хузурига бошлади. Улар Қўқон шаҳрига етмасдан, йўл бўйида, келишилган жойда кўришишади. Р.Тошматовга гашишни пуллаш учун қарзга беришади.

— Рафиқнинг уйда яширинча яшаб турдим, — деди тергов вақтида З.Мирзаахмедов. — У гашишни сотиб, пулни қизининг тўйига ишлатиб юборди. Шукурдан тагин уч минг доллар қарз бўлиб қолдим. Октябр ойида Рафиқ 1700 доллар топиб берди. Пулни Тўхтасинга бериб, Шукурдан яна гашиш олиб келишни тайинладим. Бироқ Шукур "Қолган қарзини тўласин", деб гашиш бермабди. Қарзини узиш учун орага одам қўйиб, Бешарикдаги ҳовлимни сотдим. Тўхтасин орқали Шукур га қарзини бериб юбордим...

Декабрь ойида у жияни Ш.Мама-назаровга телефон қилади. Т.Расуловнинг телефон рақамини бериб, ундан гашиш олиб, яшириб қўйишни тайинлайди. Шу тариқа жиянини ҳам ўргимчак тўрига тортади. Уша кунлари кўзонлик таниши Б.Абдужалилов билан телефонда гаплашади. Шукурдан 2500 долларга олган 1 килограмм гашишни унга 4000 долларга сотишни режалаштиради. Унга Севара исмли аёл орқали "мол"ни бериб юборади. Б.Абдужалилов гашишни олган, телефонда эканда олий олий жўнатишни сўрайди. З.Мирзаахмедов Шукурдан 6500 АҚШ долларига олган олийни Б.Абдужалиловга 9400 долларга ўтказди. Бу сафар ҳам олийни Севара Қирғизистондан айланма йўллар орқали олиб ўтиб, харидорга — оғуфурушга етказди. Бироқ пулни З.Мирзаахмедовга келтириб бермади. Телефонни ўчириб қўяди. 31 декабрь куни Б.Абдужалиловдан гашишини пулни олиш учун З.Мирзаахмедов айланма йўллар орқали Қирғизистоннинг Қадамжой туманидан Ўзбекистоннинг Фарғона туманига ўтади-ю, ниётига етмайди. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан қидирувдаги оғуфуруш қўлга олинади.

— Қизим "эпилепсия" дардига чалинган, — дейди дастлабки терговда захарфуруш жиноий қилмишларини хаспфурушга уриниб. — Даволатиш учун пул зарур эди. Тайинли ишим бўлмагани тўғрисидаги гиёҳвандлик воситаларини олиб, сота бошлаганман.

Асл инсон, фарзандга меҳрибон ота хар қандай мушкул вазиятда ҳам бировларнинг болалари соғлиги, ҳаётига зомин бўлувчи қилмишга қўл урмаслиги исбот талаб қилмайди. Бировлар соғлигини йўқотиши, бевақт ҳаётдан кўз юмиши эвазига бойваччага айланишни кўзлаган З.Мирзаахмедов ва унинг нафс ботқоғига ботган гумашталарининг айби уларнинг икромликларидан ташқари, инкор этиб бўлмас далиллар билан ҳам тасдиқланди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг саъй-ҳаракатлари билан ёш-яланглари гиёҳвандлик билан ёшга тортишга уринган ўргимчак тўри янчилди.

Инсонга тиришқоқлиги, сергайратлиги, меҳнатсеварлиги эвазига мустаҳкам билим, яхши касб, тўқис оила, ҳурмат-иззат ва юқори мартабалар берилади. Ҳамма гап бу эришганларини бир умр сақлаб қолишнинг улдасидан чиқишга, хоҳос.

Андишанинг номи кўрқоқми?

Барно УМАРОВА,
Жиззах туман прокурори

Кахраномимиз Али Ражабовнинг ҳам ҳаёти тўқис эди. Яхши ўқигани учун олийгоҳда таълим олди. Диплом олган, Жиззах шаҳридаги мактабларнинг бирида ишлаб бошлади. Ўз вазифасини сидқидилдан бажаришга интилгани учун жамоада ҳурмат-эътибор топиб, мактаб директори ўринбосари вазифасига лойиқ кўрилди. Оиласи ҳам ҳавас қилгулик даражада. Турмуш ўртоғи ва уч нафар фарзанди билан аҳил-иноқ яшаб келаётган эди. Лекин...

Ҳа, гап ана шу лекинда. Буни қарангки, Али Ражабов тинчгина ўз вазифасини бажариш, топганини бола-чақаси билан баҳам кўриш ўрнига осон йўл билан пул топиш ташвишига тушиб қолди. У акаси Х.Ражабовга учрашиб:

— Уйингизнинг орқа томонини ноқонуний равишда ўзлаштириб олганингиз ҳақида тегишли жойларга хабар қиламан, — дейди пўпаса оҳангиде.

— Мендан нима истайсан? — дейди мурося йўлини қидирган ака.

— 400 минг сўм берасиз, акс холда, ўша гап, — дейди ука баланддан келиб.

Хуллас, яна бир неча марта амалга оширилган Алининг зугумлари иш берди. Ака уқанинг қўлига 400 минг сўм тутқазди. Афсуски, Али бу билан кифояланиб қолмади. У амакиси орқали акадан яна 1 млн. сўм талаб қилди. Натижа ёмон бўлмади, 500 минг сўм унинг уйига етиб келди.

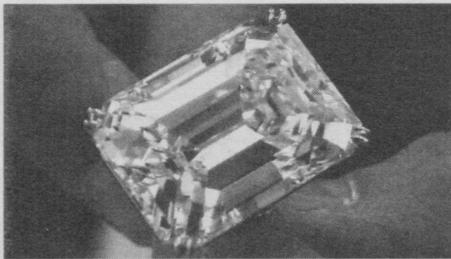
Ҳурмат-иззат, андиша чегарасидан ўтилган, ака-уқачилик ҳам, "бир қориндан талашиб тушганлик" ҳам оёқости қилинаверар экан. Али Ражабовга ҳам акасидан товламачилик билан пул талаб қилиш оддий ҳолга айланиб қолди. Шу боис, на ота-онанинг, на яқин-лорининг панду насихатини назар-писанд қилди. Хуллас, андишанинг номи кўрқоқ қўйган ука яна ўз билганидан қолмади.

— Айтганим, 1 млн. сўмни тўлиқ бермадингиз. Ерга неча йилдан бери солиқ тўламаганингизни биласизми? Менинг эса ҳисоб-китобим жойида, қамалиб кетасиз, — деди дағдага билан.

Лекин энди пичоқ бориб суюкча қадалган эди. Укасидан осонликча қутулмаслигини билган ака ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлардан ёрдам сўрашга мажбур бўлди.

Ниҳоят, акага маънавий ва моддий томондан азоб бериб келаётган уқанининг товламачилигига чек қўйилди. Ука акадан 500 минг сўм пулни олаётганда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан ушланди.

Ҳаддидан ошган уқанинг таноби тортилди. У суд ҳукми билан айлиб деб топилиб, тегишли жазони ўтайдиган бўлди. Лекин бу Али Ражабовнинг "кўзи очилиши"га сабаб бўлармикан?! Акаси судда унга исбатан ҳеч қандай даввоси йўқлигини айтиди, боз устига бир қанча вақт уқанининг кирдикорларини яшириб келди. Энг муҳими, у ака-ука ўртасидаги бу низо барҳам топиб, оғайнилар, фарзандлар ўртасида меҳр-оқибат янада кучайишига интилса, кўнглидагидек иш бўлишини унутмасга бўлгани.

Кимошди савдосида улкан олмос

Оқ рангли ва зумрад билан жилоланган 100 каратли бриллиант Нью-Йоркдаги "Sotheby's" савдо уйи томонидан сотувга қўйилди. Унинг дастлабки баҳоси 19-25 млн. доллар эканлиги айtilмоқда.

Маълумот учун, 2013 йилда ҳам Гонконгда 118 каратли шундай оқ рангли бриллиант ушбу савдо уйи томонидан 40,6 млн. долларга сотилган эди. 2014 йилда Женева шаҳрида 24,78 каратли пуштиранг бриллиант 46,2 млн. долларга сотилган ва бу орқали бриллиантлар тарихидаги энг қимматбахо нарх қайд этилганди.

Ёнғинлар давом этмоқда

"РИА Новости" хабарларида келтирилишича, Байкалорнинг катта ҳудудини қамраб олган ёнғинларни бутунлай ўчирishнинг иложи бўлмапти.

20 апрель куни ҳудуддаги 40 та нуктада ёнғин қайд этилди. Улар умумий ҳисобда 99 минг гектардан ортик ўрмон майдонларини эгаллаб олган, дея хабар берилмоқда.

Қутқарувчи робот

АҚШнинг Калифорния штатида робот кўприкдан сакраш орқали ўз жонига қаса қилмоқчи бўлган одамни қутқаришда иштирок этди.

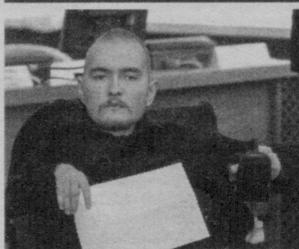
Хабар беришларича, пичоқ билан қуролланган номаълум шахс атрофдаги одамларга кўприкдан сакрамоқчи эканлигини айтган. Воқеа жойига етиб келган полициячилар унинг олдига роботни юборишган. Жонига қасд қилмоқчи бўлган бу шахсга телефон ва пицца етказиб берган роботга ўрнатилган аудио ва видеоқурилмалар орқали полициячилар унинг руҳий ҳолатини баҳолашган. Телефон орқали олиб борилган музокаралар натижасида эркак қуролини топширишга ва полиция идорасига боришга рози бўлган.

Канада нобуд бўлган балиқлар

Рио-де-Жанейрода 2016 йилги Ёзги Олимпия ўйинларининг эшак эшиш спорт тури ўтказиладиган Родриго-де-Фрейтас кўлидаги канада ўлик ҳолдаги тонналаб балиқлар сув юзига қалкиб чиқиб қолган. Нобуд бўлган балиқларнинг умумий оғирлиги 21 тоннани ташкил қилганлиги ҳам таъкидлаб ўтилган.

Бразилия табиати асраш кўмитаси бу воқеа юзасидан тергов ишларини ўтказиб тури. Ташкилотнинг фикрича, бунга кўлнинг маиший ва саноат чиқиндилари билан ифлослангани сабаб бўлган.

Илк мураккаб амалиёт

Россиялик 30 ёшли маҳоратли дастурчи Валерий Спиридонов фанат ҳали лавоси топилмаган "Верлинг-Хофман" (мушакларнинг йўқлиги, оғир турдаги касаллик) синдроми касаллигига чалинган.

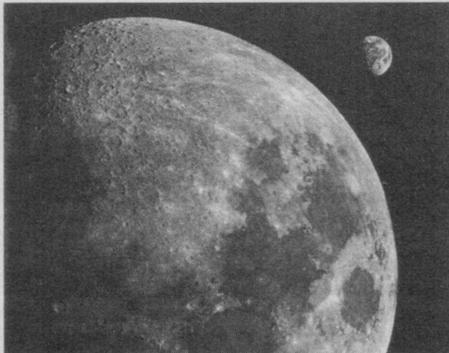
Шифокорларнинг фикрича, одатда бундай касалликка чалинган инсонлар кўп умр кечира олишмайди. Шу сабабли В.Спиридонов дунё бўйича амалиётда умуман синаб кўрилмаган мураккаб жарроҳликни ўзида амалга оширишларига рози бўлган. Яъни у ҳаётини сақлаб қолишнинг ягона йўли, бу бошини бошқа танага кўчириб ўтказиш эканлигини айтмоқда. Таъкидлаш керакики, Валерий бундай жарроҳликка рози бўлган дунёдаги дастлабки инсон саналади. Бундай мураккаб жарроҳлик операциясини италиялик шифокор Серджио Канаверо амалга оширади.

Маълумотларга кўра, бу каби амалиётлар ҳайвонларда, жумладан, АҚШда маймунда ва Россияда итда муваффақиятли синаб кўрилган.

Шифокор ҳозирда бемор билан фақат "скуре" орқали мулоқот қилмоқда. Ушбу амалиёт 2016 йилда амалга оширилиши режалаштирилган бўлиб, 36 соатлик жарроҳлик операцияси учун 11 млн. АҚШ доллари миқдоридagi маблағ сарф этилади.

Япония ойга парвоз уюштиради

Япония 2018 йилнинг апрелида Ойга ўзининг космик кемасини юборишни режалаштирмоқда. Агар Япония буни амалга оширса, Россия, АҚШ ва Хитойдан кейин Ой дастурини амалга оширган тўртинчи давлат бўлади, дея хабар бермоқда хориж оммавий ахборот воситалари.

Таъкидланишича, ушбу мақсадда яратилган "Epsilon" ракетаси 2013 йилда яратилган қаттиқ ёнилғида ҳаракатланиб, фазога кўтарилади. Дастурнинг қиймати 126 млн. долларга баҳоланмоқда. Маълумотларга кўра, қурилма Ойга юборилгандан сўнг, эйтибор Марсни тадқиқ қилишга қаратилади.

Бу ишни амалга оширишда японияликлар астероидларни тадқиқ қилиш бўйича амалга оширган "Hayabusa" ("Лочин") ва "Hayabusa-2" дастурларида олган тажрибаларидан фойдаланишни режалаштирмоқдалар. "Hayabusa" лойиҳаси 2010 йилда ўз ниҳоясига етган бўлиб, "Hayabusa-2" лойиҳаси эса 2014 йилнинг 3 декабрида бошланган. Мазкур лойиҳа бўйича Япониянинг жанубида жойлашган Танэгасима космодромидан "Н-2А" ракета-ташувчиси фазога учирилган. Япония шунингдек, Ой сиртининг кўплаб юқори сифатли тасвирларини туширишга муваффақ бўлган.

Дубайда туристлар учун суд

Дубай амирлиги ҳукумати сайёҳлар учун судлар ташкил этилганини маълум қилди. "UAE Inside"нинг ёзишича, ушбу судларда мамлакат меҳмонларининг майда ҳуқуқбузарликлари ажрим қилинади. Бундай судлар жорий йилнинг ўрталарида ишга туширилади.

Амирлик судлари раиси Мухаммад Абдулрахмоннинг сўзларига қараганда, сайёҳлар оқими йил сайин ошиб бораётир. Шу билан бирга, улар билан боғлиқ ҳуқуқбузарлик ҳолатлари ҳам кўпаймоқда. Янги судлар ана шундай ҳолатларни назорат қилишга ихтисослаштирилади.

Чигирткадан ун ишлаб чиқарилди

Челябинск Давлат агромуҳандислик академияси олимлари чигирткадан ун жониворлар учун махсус оқсилли ун — озуқа ишлаб чиқилди. Шунингдек, ҳатто уни ишлаб чиқарувчи дастгоҳнинг дастлабки нусхаси ҳам яратилди.

Чигирткадан олинadиган уннинг озиқ қиймати жуда юқоридир. Айтилик, мол гўштида 17 фоиз, балиқда 21 фоиз протеин бўлса, чигирткада бу кўрсаткич 75 фоизга тенг, дейишмоқда тадқиқот гуруҳи вакиллари.

Олимпик яратган махсус дастгоҳ чигирткаларни майдалаб, қуритиб, юқори ҳароратда қайта ишлайди ва маҳсулотни тайёр ҳолатга келтиради.

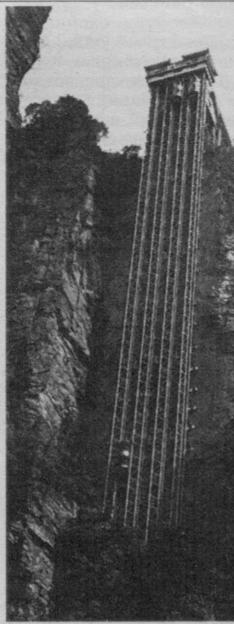
Ҳарорат ёрдамида чигирткада бўлиши мумкин барча микроблар ўлдирилади. Дастгоҳ мунтазам равишда такомиллаштирилмоқда. Жумладан, охириги ойлarda унинг самардорлиги 1,5 баробарга оширилган, нархи эса туширилган.

Дунёдаги энг узун лифт

Хитойнинг Хунань провинциясида Байлонг (юзта ажлаҳо лифти) деб номланувчи дунёдаги энг оғир ва узун лифт ишлаб турибди.

Ушбу лифт 2002 йилда очилган бўлиб, унинг қурилишига 18 млн. АҚШ доллари миқдоридagi маблағ сарфланган. У Гиннеснинг рекордлари китобидан жой олган. Ўрта ҳисобда бир соатда 1380 кишига хизмат кўрсатувчи бу техника воситаси сайёҳларни 360 метр баландликка олиб чиқади. Лифтнинг ўзи икки қаватли хонадан иборат бўлиб, уларга жами 50 киши сиғади.

Номаълум касаллик

Хориж оммавий ахборот воситаларининг хабарларига кўра, Нигериянинг жануби-шарқий қисмида тарқалган номаълум касаллик туфайли ҳозиргача 18 киши вафот этди.

Ушбу касалликнинг номи, тури ва тарқалиши ҳанузгача ўрганилганича йўқ. Аҳолининг саломатлиги учун жавоб берувчи ташкилотларнинг таъкидлашича, ушбу дард билан 23 киши касалланган бўлиб, уларнинг кўпчилиги қисқа муддатда нобуд бўлишган.

Бу касалликнинг Эбола вирусига алоқаси бор ёки йўқлиги борасида ҳали бирор аниқ хулосага келингани йўқ. Тадқиқот ва текширув ишлари давом этмоқда. Номаълум касаллик билан касалланганлар билан алоқада бўлган барча фуқаролар ҳам текширилмоқда.

AFC
CHAMPIONS
LEAGUE

ОЧЛ: «Қалдирғочлар» ортидан темирйўлчилар

Бу мавсумда Осиё чемпионлар лигасида мамлакатимизнинг 4 та клуби иштирок этаётгани барчамизни бирдек қувонтирган эди. Аммо гуруҳ ўйинлари охирига етмаёқ, икки жамоамиз кейинги босқичга чиқа олмаслигининг аниқ бўлиб қолгани муҳлисларни ранжитгани рост. Аввалига "Бунёкор" клуби барчанинг ҳафсаласини пир қилган бўлса, уларнинг ортидан "Локомотив" ҳам сўнгги ўйинда шунчаки расмиятчилик учун майдонга тушаётган бўлди.

21 апрель куни ўз майдонида ОЧЛнинг ўтган йилги финалчиси "Ал-Хилол" клубини қабул қилган "Локомотив" клуби бу сафар ҳам ушбу жамоага мағлуб бўлди. Аввалги тур ўйинида Қатар клубини йирик ҳисобда мағлуб этишни ууддалаган Вадим Абрамовнинг шогирдлари бу галги рақиблари қаршида "ип эшолмай" қолишди.

Биринчи бўлимда жамоалар нисбатан ёпиқ ўйин намойиш қилишган бўлсалар-да, "Ал-Хилол" клуби вакиллари темирйўлчилар дарвозани ишғол қилиш учун етарлича қулай вазиятларга эга бўлишди. Майдон эгалари эса биргина Сардор Мирзаев томонидан жари-

мадан берилган зарбани рақиб дарвозабони қайтарганини ҳисобга олмаса, айтарли хавфли ҳужумлар ташкил қила олишмади.

Аслини олганда, "Локомотив" клубини фақат ва фақат галаба қаноатлантирарди. Шу сабабли ҳам Вадим Абрамов шогирдлари иккинчи бўлимни жанговар руҳда бошлашди. Бунинг натижасида Жасур Ҳасанов, Марат Бикмаев ва Иқром Алибоевлар рақиб дарвозасини ишғол қилиш учун қулай имкониятларга эга бўлишди. Бироқ ўша вазиятлардан унумли фойдалана олишмади. Ақсичча, рақиблар юзага келган имкониятларни гол билан яқунашди. Аввалига

Навоф ал-Обид бўш қолган дарвозани осонлик билан ишғол этган бўлса, орадан 15 дақиқа ўтиб, меҳмонлар қарши ҳужумда иккинчи голни уришди.

Учрашувга қўшиб берилган дақиқалардагина Темуруҳжа Абдуҳоликов жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлди. Шу тариқа ОЧЛда иштирок этаётган навбатдаги клубимиз ҳам гуруҳ босқичидан чиқа олмайди.

"Локомотив" (Ўзбекистон) — "Ал-Хилол" (Саудия Арабистони): 1:2

Голлар: Темуруҳжа Абдуҳоликов (90-дақиқа) — Навоф ал-Обид (58-дақиқа), Абдулла ад-Досарий (72-дақиқа)

Шу кунги Эронда меҳмон бўлган Қаршининг "Насаф" клуби эса муҳим галабани қўлга киритди. Қизикарли ва ҳужумкор руҳда ўтган учрашув қаршиликларнинг 2:1 ҳисобидаги галабаси билан яқунланди.

Биринчи бўлим давомида ҳар икки жамоа ҳам ташаббусга эришишга интилса-да, дарвозалар ишғол этилмади. Иккинчи бўлимда жамоалар очик футбол намойиш этишга киришиб кетишди. Аввалига "Тракторсози" клуби вакиллари ҳисобни очишга муваффақ бўлишди. Рўзиқул Бердиев шогирдлари ўз жарима майдончалари яқинида қўполликка йўл қўйишди. Жарима зарбасини эса Меҳди Киани жуда чиroyли голга айлантди. Тан олиш керак, рақиб футболчиси шу даражада аниқ ҳисоб-китоб қилгандай зарба бердики, натижада дарвозабонимиз ҳатто жойидан ҳам қимирлолмади қолди.

Аммо "Насаф" клуби футболчилари руҳан тушкунликка берилмай, фаоллики янада оширишди. Бу ҳаракатлар эса ўз самарасини бермай қолмади, албатта. Ўз дарвозаларидан гол ўтказиб юборганларидан 5 дақиқа ўтиб, ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлишди. Ўйиннинг 56-дақиқасида Ўзбекистон (U20) ёшлар терма жамоаси аъзоси Одил Ҳамробеков узоқ масофадан зарба берди. Рақиб дарвозабони зарбани бартираф этиш чоғида тўпни қўлидан чиқариб юборди ва бу вақтда Артур Геворкян қайтган тўпни дарвозага йўллашга шай бўлиб турган эди. Унинг боши билан берган зарбасидан сўнг тўп дарвоза тўрига бориб тушди.

Аввалига жамоадошининг ажойиб зарбасидан қулай имкониятга эга бўлиб, рақиб дарвозасини ишғол қилган Артур

Геворкян ўзининг иккинчи голини айна дамда Ўзбекистон миллий терма жамоаси бош мураббийи бўлган Миржалол Қосимов усулида, яъни бурчак зарбасидан киритди. У тўпни бурчакдан шу қадар чиroyли тарзда айлантдириб дарвозага йўлладики, дарвозабон вазиятни англаунга қадар тўп дарвоза тўрига бориб тушди.

Шундан кейин ҳам ўйин шиддатли тарзда давом этди. Учрашувга қўшиб берилган дақиқаларда "Насаф" клуби дарвозабони Элдор Сунонов жамоасини муқаррар голдан сақлаб қолди.

Меҳмонда қозонилган галабадан сўнг Рўзиқул Бердиев шогирдлари гуруҳдан чиқиш имкониятини сақлаб қолишди.

"Тракторсози" (Эрон) — "Насаф" (Ўзбекистон): 1:2

Голлар: Меҳди Киани (51-дақиқа) — Артур Геворкян (56, 71-дақиқалар)

«Манчестер Юнайтед» клуби Гюндогани кўзламоқда

Дортмуннинг "Боруссия" клуби ярим ҳимоячиси Илкай Гюндоган "МЮ" клуби қизиқишлари доирасида бўлиб турибди.

Хабар қилинишича, 24 ёшли футболчи амалдаги клуби мураббийи Юрген Клоппнинг жамоадан кетишидан норози бўлмақда. Шу сабабли у дортмундликлар сафида қолишни истамапти. Гюндоганнинг клуб билан шартномаси 2016 йилда яқунига етади ва у янги шартнома имзоланиши истамаган тақдирда, "Боруссия" клуби уни сотиб юборишга мажбур бўлади.

«Парма» клуби сотувга қўйилди

Италиянинг "Парма" клуби молиявий қийинчиликлардан сўнг сотувга қўйилди. Кимшошда савдосида клубнинг дастлабки нархи 20 млн. евро қилиб белгиланган.

Шунингдек, кимки жамоани сотиб олса, клубнинг 74 млн. евро миқдоридagi қарзини ҳам ўз гарданига олиши лозим бўлади.

Эслатиб ўтамиз, "Парма" клуби ходимлари ва футболчилари бутун мавсум давомида маош олмаганлар. Клубнинг барча ашёлари рўйхатга олиб қўйилган. Клубни сотиб олиш борасидаги таклифлар 6 майга қадар қабул қилинади.

Интернет хабарлари асосида. Мақсудали ҚАМБАРОВ тайёрлади

Витсель учун 18 млн. евро

Италиянинг "Ювентус" клуби Россиянинг "Зенит" клуби ярим ҳимоячиси Аксель Витселни сотиб олиш учун 18 млн. евро тўлашга тайёр.

"Зенит" жамоаси ҳам футболчини сотиб юборишга қарши эмас. Аммо бунинг учун турниклардан 30 млн. евро сўрамоқда. Шартномага

кўра, бельгиялик футболчининг товон пули 100 млн. евро этиб белгиланган.

Эслатиб ўтамиз, Витсель 2012 йилда "Бенфика" клубидан Россия клуби сафига келиб қўшилган эди. Ўтган мавсумлар давомида у "Зенит" клуби сафида 109 та учрашувда майдонга чиқиб, 14 та гол урган, 5 та голли узатмага муаллифлик қилган.

«ПСЖ» Дибала учун курашга қўшилди

Италиянинг "Палермо" жамоаси ҳужумчиси Пауло Дибала кўрсатётган ажойиб ўйинлари сабаб Франциянинг "ПСЖ" клуби қизиқишлари доирасига тушиб қолади. La Gazzetta dello Sport нашрининг маълумотига кўра, парижликлар истеъдодли аргентиналик футболчи учун 45 млн. евронинг бахридан воз кечишга тайёр.

Эслатиб ўтамиз, аввалроқ "Палермо" клуби раҳбарияти 21 ёшли футболчини 50 млн. евродан камига сотмаслигини маълум қилганди.

Реклама (эълон)лар

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк

қуйидаги миллий ва хорижий валюталардаги мuddатли омонат турларини таклиф этади:

Миллий валютада:

«ҚАДРИЯТ»

Омонатга ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат мuddати тугагандан сўнг берилади.

«БАҲОР»

Омонатнинг сақланиш мuddати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат мuddати тугагандан сўнг берилади.

«ФАРОВОН ТУРМУШ»

Омонатнинг сақланиш мuddати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат очилганда ёки омонат мuddати тугагандан сўнг берилади.

«ТЕЖАМКОР»

Омонатнинг сақланиш мuddати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар ойда коммунал хизматлар бўйича тўловларга йўналтирилади.

Хорижий валютада:

«ШОДИЁНА» (АҚШ долларарида)

Омонатнинг сақланиш мuddати 24 ой. Ҳисобланган фоизлар 12 ой ўтгандан сўнг ёки омонат мuddати тугагандан сўнг берилади.

«МАДАД» (АҚШ долларарида)

Омонатнинг сақланиш мuddати 3 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат мuddати тугагандан сўнг берилади.

«СТАБИЛЬНЫЙ-1» (ЕВРОда)

Омонатнинг сақланиш мuddати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат мuddати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, «Асака» банк миллий ва хорижий валюталардаги қулай шартларда 60 дан зиёд омонат турларини таклиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарход филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Корақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтириқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Кўкон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади. Сизнинг омонатларингиз:

- солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- эгаллик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- миқдори чекланмаган.

«Асака» банк (ОАЖ) сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

www.asakabank.com

Хизматлар лицензияланган

ҲУРМАТЛИ ТАДБИРКОРЛАР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР!

Ўзбекистон Республикаси Давлат рақобат қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси томонидан 2015 йил 23 мартда бўлиб ўтган тўғридан-тўғри музокара олиб бориш йўли (оммавий оферта) билан сотилган давлат активлари савдоларининг натижалари

РЎЙХАТИ

№	Объект номи	Бино ва иншоотлар майdonи (кв.м.)	Объект манзили	Балансда сақловчи	ПК/ВМК	Савдога чиқарилган нархи (сўмда)	Сотилиш нархи (сўмда)	Харидорга юклатилган инвестиция мажбурияти (сўмда)
1	Қурилиши тугалланмаган ишлаб чиқариш бино ва иншоотлари	8231	Тошкент шаҳар, Юнусобод тумани, Соҳибкор кўчаси, 2-уй	Ўзбекистон Республикаси Фарғона Академияси	7.09.2009 №256	3 499 609 262	3 550 000 000	1 150 000 000

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Амир Темураш кўчаси, 16-«А» уй.

Телефонлар: 233-22-83, 233-74-72,

Хизматлар лицензияланган

«Effect real Group» МЧЖ маълум қилади.

БИЛДИРИШНОМА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдаги «Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга танлов асосида ер участкалари беришни такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 147-сонли Қарори асосида Фарғона шаҳар ҳокимининг 2015 йил 26 январь кунги 14-ф ҳамда 2015 йил 11 февраль кунги 38-ф, 39-ф- сонли фармойишларига асосан ер майдонлари очик танлов савдоларига чиқарилган.

Фарғона шаҳар Архитектура ва қурилиш бошқармаси томонидан «Танлов ташкилотчисига» «Талабдорларга» тақдим этиш учун Шаҳарсозлик топшириги берилмагани учун танлов савдолари вақтинча қолдирилди.

Тел. (95) 404-54-84. Лицензия RR-0094.

Хизматлар лицензияланган

Бу қизиқ

Балиқ ичидаги металл нишон

Польшалик Альфонс Брзоховски ва Марек Зданович исми икки балиқчи Озер дарёсидан улкан лаққа балиқ тутиб олишди.

«Worldnewsdailyreport» нашрининг хабар беришича, 200 кг. вазнли балиқнинг ичидан одам суяклари қолдиқлари билан бирга нацизм даври Германияда хизмат қилган зобитининг металл нишонини топишган.

Экспертиза натижалари қолдиқлар 1940-йилларда Польша оккупацияси чоғида ҳалок бўлган зобитга тегишли эканлигини аниқлади.

«Бизда бир неча суяк қолдиғи бор, холос, скелетнинг асосий қисми сақланмаган. Суяклар нацизмга хизмат қилган зобитга тегишли эканлигини аниқлади. Суяклар балиқнинг ошқозон суюқлиғидан зарарлангани боис, бошқа тафсилотларга аниқлик кирита олмадик», — дейди экспертизада иштирок этган доктор Пате Лойко.

Шунингдек, биологлар лаққа балиқнинг ёши 90 ва 110 орасида эканлигини тахмин қилишмоқда.

Индонезиялик Марио Стеван Амбарита «Garuda Indonesia» авиакомпаниясига тегишли самолётнинг таг қисмига, яъни ҳаво кемасининг шассисига ўтириб олиб, бир неча минг километр масофани 2 соат давомида босиб ўтган.

Шассида икки соат учган шоввоз

«Риау Паканбару — Жакарта» рейси бўйича парвоз қилган авиалайнердаги ноқонуний йўловчини махсус хизмат ходимлари самолёт кўнгандан сўнг, учинчи-кўнчи майдончасида ушлаб олишган. Бу шахс дарҳол шифохонага олиб кетилган. Чунки икки соат давомида кислород етишмаслиги оқибатида унинг ўпкаси зарарланган. Кейинроқ шифокорлар томонидан унинг ҳаёти хавф остида эмаслиги айтилди.

Маълум бўлишича, у бир йил давомида интернет тармоғи орқали қандай қилиб самолёт салонига кирмасдан парвоз қилиш мумкинлигини ўрганган. Шундан сўнг у Паканбару аэропорти ўраб турган баланд панжарадан ошиб тушиб, самолёт ичига аширинча қириб олишга муваффақ бўлган.

Huquq gazeta yuridik

Муассис:

Ўзбекистон Республикаси Бosh прокуратураси

Bosh muharrir:

Jahongir Jur'atovich MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi. Sotuvda kelishqan narxda

Tahririyatga kelgan qo'yimlar taqzir qilinmaydi va egalariга qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

□ — tijorat materiallari.

Buyurtma s-2735.47750 nusxada bosildi.

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: D.XALILOV

Sahifalovchi: S.BABAJANOV

Navbatchi: O'.DENQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.

Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

Nashr ko'rsatkichi 231

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyiда chop etildi. Korxonа manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

9 772010 761004